

MIROLJUB

ISSN 1452-5976

GODINA: XII.

SOMBOR, 2009.

BROJ 4 (48)

OJ MLADOSTI – NAJMILIJE DOBA

Podmladak folklorne sekcije našeg društva

Članovima društva i dragim čitaocima želimo sretan
i blagoslovljen Božić, te uspješnu nastupajuću 2010. godinu!

Svečano obilježena žetvena svečanost

JUBILARNA 75. DUŽIONICA NAŠEG DRUŠTVA

Sukladno osnovama vjekovne obiteljske tradicije bunjevačkih Hrvata Sombora i okolice, te uvjetima i dostignućima suvremenih društvenih kretanja i tehničkih dostignuća, u našem je društvu i ove godine svečano obilježen završetak žetvenih radova. Inače, prvu organiziranu Dužionicu u Somboru održali su 1935. godine naši sunarodnjaci, budući članovi HKPD-a „Miroljub“, koje je tada tek bilo u fazi formiranja.

Ove je godine to svečano obilježavanje trajalo dva dana – u subotu, 1. kolovoza, održan je prigodan kulturno-umjetnički program, a u nedjelju, 2. kolovoza, odana je zahvalnost Svevišnjem na postignutim rezultatima i predan kruh od novog uroda gradskom poglavarstvu.

KULTURNO-UMJETNIČKI PROGRAM

U prigodi tradicionalnog obilježavanja završetka žetvenih radova velika dvorana društvenog doma bila je prikladno uređena. Uz stare žetvene alatke, tu su bili i razni plodovi naših njiva. Prepuna dvorana članstva i dragih nam gostiju već je ukazivala na posebnost ovog specifičnog slavlja. Voditeljice ovovečernjeg programa uspješno su usmjeravale ovu specifičnu cjelovečernju svečanost.

U ime organizatora Dužionice, kao domaćin, nazočne je pozdravio predsjednik društva Šima Raič, koji je, uz ostalo, istaknuo kako se u ovoj prostranoj i plodnoj bačkoj ravnici završetak žetvenih radova oduvijek posebno obilježavao. Istaknuo je i činjenicu da su u prošlosti žetveni radovi bili izuzetno teški, a krajni ishod neizvjestan. O rezultatima žetve ovisila je i egzistencija kako proizvođača, tako i čitavog duštva. Uspješno privođenje kraju ovih poslova narod je na sebi svojstven i prikladan način obilježavao. Prvobitno to je bila obiteljska svetkovina koju je, kasnije, prihvatila i Crkva, dok je danas to zajednička svetkovina kulturno-umjetničkih društava i Crkve. To je sada jedinstvo duhovne dimenzije, običaja, šarolikosti

narodne nošnje, glazbe i plesa, te družnja. No, bit Dužionice je zahvala Bogu na uspješno obavljenom poslu i osiguravanju osnovne životne namirnice – a to je kruh.

U svoje ime, i u ime gostujućeg KUD-a „Ivan Tišov“ iz Viškova u RH, nazočne je pozdravio predsjednik te udruge Stjepan Bogdanić ističući, kako pozdrave nosi i u ime cijele Đakovštine. Istovremeno, našem je društvu predao i prigodne darove.

U ovovečernjem kulturno-umjetničkom programu, koji je trajao oko dva i pol sata, sudjelovali su članovi dvaju društava – našeg i naših gostiju iz Viškova. Naizmjenično smjenjivanje na sceni članova ovih dviju skupina pobuđivalo je zanimanje gledateljstva.

Članovi folklor našeg društva, uz tamburaški sastav, nastupili su s dvjema svojim skupinama: mladom koja je, obučena u narodne nošnje posavskih Hrvata, izvela splet posavskih igara, i starijom, obučenom u ovdašnje bunjevačke nošnje, koja je izvela splet bunjevačkih igara. Pjevački zbor nastupio je dva puta, dok su recitatorsku sekciju zastupale Emina i Aneta Firanj te Dejana Jakšić, a Antun Kovač se predstavio svojim poetskim sastavima.

Naši dragi gosti, članovi KUD-a „Ivan Tišov“, odjeveni u vezene nošnje svoje Đakovštine i u pratnji svog tamburaškog sastava, izveli su niz pjesama i plesova

svoga kraja, često s njima karakterističnim podvikivanjem.

Tijekom ovovečernjeg programa glavni i odgovorni urednik našeg „Miroljuba“ mr. Matija Đanić promovirao je novi broj ovog glasila (3./2009.), što je posebno obradovalo svo nazočno članstvo i drage nam goste.

Uz ovako sadržajan i složen kulturno-umjetnički program članstvo je sretno i zadovoljno pošlo svojim kućama.

ZAHVALA SVEVIŠNJEM ZA USPJEŠNU ŽETVU I DOBAR ROD

Dužionica, to tradicionalno obilježavanje završetka žetvenih radova i zahvale Svevišnjem na postignutim rezultatima, zajednička je svetkovina našeg ovdašnjeg južnoslavenskog katoličkog naroda bez obzira na njihovo „službeno nacionalno izjašnjavanje“. Dužionica je ustvari ostavština predaka ovog vrijednog i jedinstvenog naroda po kojoj se on i prepoznaje.

Na inicijativu Općine i Katoličke crkve, dva kulturno-umjetnička društva – HKUD „Vladimir Nazor“ i UG „Bunjevačko kolo“ dogovorila su se, te postigla sporazum, da se ova svetkovina održi istovremeno, a dijelom i zajednički. Zajednička je svečana sveta misa u cкви Presvetog Trojstva te prijam kod gradonačelnika Sombora.

U nedjelju, 2. kolovoza, članovi

HKUD-a „Vladimir Nazor“ sa svojim gostima okupili su se u svom Domu te, predvođeni bandašem i bandašicom skupa s djecom, mladima i starijima obučenim u svoje bunjevačke i šokačke narodne nošnje dostojanstveno krenuli put crkve, gdje je u 10 sati počela sv. misa. Članovi našeg društva sa svojim su gostima popunili prostor na desnoj strani crkve, a pripadnici UG „Bunjevačko kolo“ na lijevoj strani ovog svetog doma. U svetištu, bočno od oltara, sjedio je gradonačelnik sa svojim suradnicima. Crkveni je prostor tako popunjen do posljednjeg mjesta.

Za ovu prigodu Crkva je osigurala tri kruha što ih je župnik posvetio (po jedan svakoj udruzi, te jedan crkvi). Krune, kao simboli ove prigodne svečanosti, koje su udruge ranije donijele, činile su dio crkvenog aranžmana, a nakon mise iste su ih ponijele sa sobom.

Svečanu koncelebriranu svetu misu predvodio je dekan i župnik ove crkve preč. Josip Pekanović. Uz njega služili su: župnik župe sv. Križa, vlč. dr. Marinko Stantić, karmelićanin o. Zlatko Pletikosić, te vlč. Predrag Alilović, novi kapelan ove crkve.

Na početku misnog slavlja župnik, preč. Josip Pekanović, pozdravio je sve vjernike i njihove goste kao i nazočne uzvanike, te ih pozvao da svoju molitvu upute Svevišnjem. Slijedila je molitva zahvale i blagoslov kruha. I prodika što ju je župnik održao pretežno je bila posvećena značaju i vrijednostima kruha za opstanak ljudi na ovim prostorima, kao i na Zemlji općenito.

Misno slavlje je otpočelo pjesmom „Zdravo, Djevo“, a završilo pjesmama „Do nebesa nek se ori“, te ponovno pozna-

tom „Zdravo, Djevo“. Ovim pjevanjem, kao i dostojanstvenim držanjem svih sudionika, privedeno je kraju ovo prigodno, te pomalo i specifično misno slavlje.

Članovi našeg društva sa svojim su gostima svečano i dostojanstveno pošli put svoga Doma gdje su bandaš i ban-

meni“ došlo je do posluživanja novim, posvećenim kruhom.

Gradonačelnik, kao domaćin, priredio je domjenak za vodstva ovih dviju udruga i odabrane uzvanike. Sumirajući sve ove zajedničke aktivnosti, moglo bi se, na neki način, konstatirati kako su višegodišnji

dašica, kao domaćin i domaćica, poveli Bandašicino kolo. Nakon kratkog predaha skup je pošao put Županije (zgrade Općine) gdje su se obje skupine našle, te ih je u 12:30 u velikoj svečanoj dvorani primio gradonačelnik mr. Dušan Jovič. Bandašice, svaka od dviju skupina, predale su gradonačelniku posvećene kruhove. Gradonačelnik, sretan i zadovoljan zbog ovog uspješnog i lijepog zajedničkog slavlja, čestitao je ovaj vrijedan praznik. Uz pjesme „Podvikuje bunjevačka vila“, te one „Ne dirajte mi večeras uspomenu u

antagonizmi dviju udruga, dijelom, ublaženi. Vijećnik Gradskog vijeća Sombora Mata Matarić bio je koordinator ovih pregovora, a na tu dužnost imenovan je od strane gradonačelnika mr. Dušana Jovića.

Nakon svega, uz glazbenu pratnju, skup iz Županije prošao je Glavnom ulicom i došao u svoj Dom.

Prije ručka nazočnima se uz predsjednika Šimu Raiča obratio i župnik preč. Josip Pekanović ističući i onu vjersku stranu ovog slavlja – zahvalnost Bogu za novo žito i kruh, jer – „Kruh je dar Božji“. Ovu je prigodu župnik iskoristio da nam predstavi i novog kapelana vlč. Predraga Alilovića, čiji je otac hercegovački Hrvat, a majka ovdašnja bačka Mađarica.

Tijekom ručka i nakon njega, naši dragi gosti iz Viškovaca na svoj su način davali štimung ovom prigodnom slavlju, te se nije znalo tko je tu veseliji – gosti ili domaćini. Uz to, svima nam dobro znana slavonska pjevačica Vera Svoboda na svoj je način zagrijala cijelu atmosferu. Bile su tu naše domaće bačke, bunjevačke i šokačke, te one slavonske i dalmatinske pjesme.

Uz dobru glazbu, pjesme, prikladan ručak, ugodne razgovore i šale, postupno je privedeno kraju i obilježavanje ove jubilarne 75. obljetnice naših dužionika.

mr. Matija Đanić

Tijekom dva navedena dana uzvanici na ovoj svečanosti bili su: ministar savjetnik Veleposlanstva RH u Beogradu Filip Damjanović, konzulica Generalnog konzulata RH u Subotici Vesna Njikoš-Pečkaj, narodni zastupnik u Skupštini Republike Srbije i predsjednik DSHV-a Petar Kuntić, gradonačelnik Sombora mr. Dušan Jović, dopredsjednik DSHV-a i član Gradskog vijeća Sombora Mata Matarić, voditelj područnog ureda HMI u Vukovaru Silvije Jergović, zamjenik pokrajinskog tajnika za upravu, propise i nacionalne manjine Mato Groznica, član Izvršnog odbora HNV-a zadužen za kulturu Željko Pakledinac, predsjednik podružnice DZH za Sombor Josip-Zvonko Pekanović, dekan i župnik crkve Presvetog Trojstva preč. Josip Pekanović, prior karmelićanskog samosta-

na o. Bernardin Vizmeg, župnik župe Svetoga Križa vlč. dr. Marinko Stantić, odgovorna urednica Hrvatske riječi Jasminka Dulić, direktor TV „Spektar“ Zdenko Bakić te direktor TV „Sreća“ Milorad Radović.

Svoje predstavnike imala su i sljedeći KUD-ovi i udruge građana: KUD „Ivan Tišov“ iz Viškovaca - RH, „Šokačka grana“ iz Osijeka - RH, HKC „Bunjevačko kolo“ iz Subotice, HKPD „Matija Gubec“ iz Tavankuta, HBKUD „Lemeš“ iz Sv. Miletića, UG „Urbani Šokci“ iz Sombora, HKPD „Silvije Kranjčević“ iz Bačkog Brega, KUDH „Bodrog“ iz Bačkog Monoštora, HKUD „Vladimir Nazor“ iz Stanišića, KPZH „Šokadija“ iz Sonte, HKUD „Dukat“ iz Vajske, HKUD „Matoš“ iz Plavne, Udruženje Nijemaca „Gerhard“ iz Sombora.

NAŠI DRAGI GOSTI

KUD „Ivan Tišov“ osnovan je 1993. godine i broji stotinjak članova. Djeluje u sekcijama: folklornoj, tamburaškoj i sekciji zlatoveza. Njeguje izvorni folklor i pjesme svojega kraja, te pučko crkveno pjevanje. Pokrenuli su i svoju smotru folkloru, kao i smotru pučkog crkvenog pjevanja.

Pjesme i plesovi đakovačkog kraja su raznoliki, a narodne nošnje pokazuju bogatstvo veza, u koji je uloženo mnogo truda i muke.

Održavanje ovogodišnje Dužionice financijski su pomogli sponzori i donatori: Ministarstvo kulture Republike Srbije, Skupština Grada Sombora, Gospodarska komora Sombora, DSHV, te članovi HKUD-a: Žiga Fratrić i Šima Hornjak.

Uz navedene sponzore i donatore, tijekom ove, 2009. godine rad HKUD-a financijski su pomogli i: Generalni konzulat RH u Subotici, Pokrajinsko tajništvo za propise, upravu i nacionalne manjine, Vukovarsko-srijemska županija iz Vukovara, Kulturni centar „Laza Kostić“ Sombor, Regionalna gospodarska komora Sombor i „Total“ Sombor.

Klara Šolaja Karas

BANDAŠ: Josip Pekanović - Peka, rođen 22.VI.1989. od oca Stipana i majke Janje. Završio je u Srednjoj tehničkoj školi odsjek elektrotehnike. U Muzičkoj školi stekao je osnovno obrazovanje za tamburu, a sada pohađa Srednju muzičku školu na odsjeku dizajnera zvuka. U HKUD-u „V. Nazor“ član je od svoje 8. godine, a sada je sudionik tamburaške i folklorne sekcije. Želja mu je nastaviti glazbenu dogradnju.

BANDAŠICA: Valentina Gromilović, rođena 19.II.1991. godine. Vrijedna i savjesna je učenica IV. razreda Ekonomske škole. U našem je društvu aktivistica folklorne sekcije. Njeni roditelji Zlatka i Petar s uživanjem prate aktivnosti koje se u našem društvu odvijaju.

Krunu od žitnog klasa isplele su: Janja Pekanović i Lidija Džinić.

Ukrasne cvjetove od žita isplela je bandašica sa svojim prijateljicama.

U stihovima navedenim u pozivnici za ovo naše vrijedno slavlje autorica postavlja pitanje:

A kako od brašna
Kruv postaje
Koji nam snagu
Za život daje?

Kača Firanj

DOSTOJANSTVENO OBILJEŽEN DAN MAJKE I KRALJICE KARMELA

Kao i svih prethodnih godina, od kada je u Somboru dovršena i posvećena karmelićanska crkva te povjerena braći karmelićanima, blagdan Gospe Karmelske i ovoga je 16. srpnja dostojanstveno i veoma svečano obilježen. Crkvu su krasili brojni stjegovi Svete stolice i karmelskog reda, kao i najljepše sezonsko cvijeće – predivne žute i bijele gladiole.

To je dan kada se u Somboru, a posebice u ovoj crkvi, okupi mnoštvo vjernika, kako onih iz grada i okolnih salaša, tako i onih iz bližih, ali i nešto daljih mjesta ove prostrane ravnice, kako bi odali zahvalnost Majci Božjoj za sva njena dobročinstva, te i na taj način doživjeli iskreni duhovni mir. U skladu s vjekovnom višenacionalnom složnošću Bačke, u ovoj su crkvi svete mise, kao i drugi prateći vjerski obredi oduvijek služeni na svim jezicima ovdašnjih katoličkih vjernika. Tako je bilo i ovoga puta: u 7 sati pjevanu svetu misu na slovačkom jeziku služio je vlč. Marian Dej, župnik iz Selenče, dok je u 8 sati sv. misu na njemačkom jeziku predvodio vlč. Endre Horváth, župnik u Čonoplji. Svečana koncelebrirana sv. misa na mađarskom jeziku služena je u 9 sati, a predvodio ju je zrenjaninski biskup msgr dr. Ladislav Nemet, skupa sa subotičkim biskupom msgr. dr. Ivanom Penzešom, dok je u 11 sati ista takva svečana koncelebrirana misa držana na hrvatskom jeziku. I ovu misu predvodio je msgr dr. Ladislav Nemet, skupa s biskupom msgr. dr. Ivanom Penzešom i dekanom somborskim preč. Josipom Pekanovićem uz još petnaestak svećenika i đakona.

Na svim misama crkva je bila prepuna vjernika, osobito kada su služene na mađarskom ili hrvatskom jeziku, jer su pripadnici ovih naroda ovdje i najbrojniji. U ovom osvrtu dat ćemo detaljniji prikaz sv. mise služene na hrvatskom jeziku. U prepunoj crkvi, gdje se jedva našlo mjesto i za stajanje, bilo je vjernika svih navedenih naroda, koji su bili prepoznat-

ljivi po svojim tradicionalnim narodnim nošnjama.

Točno u 11 sati, uz zvuke orgulja, u crkvu je dostojanstveno ušla povorka. Iza križa i vjerskih stjegova išle su četiri djevojke odjevene u svečane bunjevačke nošnje noseći na svojim ramenima kip Majke Božje, zaštitnice karmela, potom djeca i odrasli u svojim bunjevačkim i šokačkim nošnjama, za njima sjemeništarci i bogoslovi, te brojno svećenstvo i dva već spomenuta biskupa.

Svečana sveta misa otpočela je pjesmom „Zdravo Djevo“, koju su pjevali svi nazočni vjernici te je, gledano i s te strane, bilo pravo zadovoljstvo sudjelovati u ovoj izuzetnoj svečanosti.

U uvodnoj riječi biskup msgr. dr. Ladislav Nemet je pozdravio sve nazočne – ovdašnje vjernike, uzvanike, drage nam goste, pripadnike sestrinske Srpske pravoslavne crkve, bogoslove, svećenstvo te subotičkog biskupa msgr. Ivana Penzeša, ističući kako se svetkovina Gospe Karmelske ovdje održava od 1905. godine, kada je crkva i posvećena, a ovdje utemeljen Red karmelićana. Osvrnuo se i na razvojni put karmela koji je nastao na gori Karmelu na Bliskom istoku u Svetoj

zemlji – zemlji Izraelovoj. Podrazumijeva se da se osvrnuo i na životni put i zasluge sluge Božjeg oca Gererda Tome Stantića, sada kandidata za blaženika i sveca, čiji je životni put velikim dijelom bio vezan i uz ovu crkvu i ovu sredinu.

Tijekom misnog slavlja naši su mladi dostojanstveno prinijeli, te biskupu dali da na oltar postavi svežanj žita i kruh ispečen od ovogodišnjeg roda.

Po završetku misnog slavlja kroz crkvu je prošla svečana procesija mladih s kri-

žem, stjegovima, kipom Majke Božje, svećenstvom i biskupima, a vjernici su predивно pjevali svima nama dobro znanu „Lijepa si, lijepa Djevo Marijo“.

Pri kraju svega biskup Ladislav Nemet, opraštajući se od nazočnih vjernika ovog najstarijeg karmelićanskog samostana na južnoslavenskim prostorima, podijelio je svima Božji blagoslov.

Po već ustaljenom običaju, u predivno uređenom samostanskom dvorištu domaćini su za sve nazočne vjernike priredili ugodan domjenak. Ovo opuštanje i ovaj susret bili su prigoda da vjernici sumiraju dojmove o ovoj svetkovini i budu potaknuti na nove pothvate.

Matija Đanić

U Istri održani

VI. SUSRETI KNJIŽEVNIKA HRVATSKIH MANJINA S KNJIŽEVNICIMA U REPUBLICI HRVATSKOJ

Šesti susreti književnika hrvatskih manjina s književnicima u Republici Hrvatskoj održani su u Rovinju 15., 16. i 17. listopada 2009. godine. Skup je organiziran pod pokroviteljstvom Ministarstva kulture, Hrvatske matice iseljenika i Grada Rovinja. Domaćin skupa bilo je Hrvatsko kulturno društvo „Franjo Glavinić“ iz Rovinja.

Sudionici susreta bili su pripadnici hrvatskih manjina iz Mađarske, Austrije, Njemačke, Italije, Slovenije, Makedonije, Crne Gore, te iz Srbije – Vojvodine.

Rovinj, manje gradsko naselje na zapadnoj obali Istre s nešto više od 7000 stanovnika. Položaj mu je izuzetno povoljan. Smješten je između ravničarskog dijela Istre i više priobalnih otočića. Jezgra grada je izgrađena na nešto višem poluotoku, koje je ranije bilo priobalni otok, a koji je tijekom 18. stoljeća nasipanjem spojen s kopnom. Stara i zbijena gradska jezgra nalazi se na poluotočnom dijelu, dok se noviji dijelovi grada lepezasto šire na susjedno kopno.

Uz ranije ribarske i pristanišne funkcije, Rovinj je bio poznat i po svojoj tvornici duhana. Danas je ovaj grad poznat kao izuzetno turističko mjesto, s brojnim i vrijednim povijesnim znamenitostima, te predivnom i lijepo očuvanom prirodnom okolinom. Tu je i veličanstvena crkva svete Eufemije građena 1736. godine.

Prvobitno naselje, jezgra današnjeg Rovinja, formirano je u III. i IV. stoljeću na povišem klisurastom otoku, kako bi se moglo braniti od neprijatelja i s mora i s kopna. S kopnom grad je bio spojen pokretnim mostom sve do XVIII. stoljeća, kada je podignut most. Novi dio grada razvio se na susjednom brežuljku na kopnu.

Do druge polovice XIX. stoljeća Rovinj je bio najveći grad i luka na zapadnoj obali Istre (Istra je najveći jadranski poluotok s 3467 km², od kojih 90 posto njegove površine pripada Hrvatskoj, a 10 posto Sloveniji).

U četvrtak, 15. listopada, u popodnevnom satima počeo je radni skup. U Hrvatskome kulturnome domu otvorena je izložba knjiga što ih u Mađarskoj na hrvatskom jeziku izdaje izdavačka kuća „Croatica“. Uz brojne i raznovrsne knjige

i drugi prigodni tisak, što ga izdaje ova izdavačka kuća, tu je bilo i određenih izdanja i iz drugih zemalja, među kojima i nekoliko brojeva našeg društvenog glasila „Miroljub“.

Nakon izložbe slijedilo je svečano otvorenje Šestih susreta, što je otpočelo državnim himnom Hrvatske, te svečanom pjesmom Istarske županije „Krasna zemljo, Istro mila“. Slijedila su potom pozdravna obraćanja skupu predstavnika

prikaze djela drugih poznatih autora, te poglede na stanje u književnom stvaralaštvu u zemljama okruženja. Priopćenja su se često odnosila na njegovanje tradicije, kulture i povijesti svoga naroda.

Predsjednik našeg društva Šima Raić pozvan je da skupu prikaže djelovanje jednog hrvatskog KUD-a u dijaspori koje, uz uobičajeni rad, ima i svoje informativno glasila, kao i nekoliko drugih književnih izdanja, a glavni i odgovorni urednik

pokrovitelja, Grada, Županije i Republike. Nakon predstavljanja pisaca, autori su čitali ulomke iz svoga stvaralaštva. Bilo je 14 ovih autora, među kojima i urednik našeg društvenog glasila Matija Đanić.

Poslije svega, u ime gradonačelnika Rovinja Giovannija Sponze organizirano je primanje sudionika susreta na domjenku u kavani hotela Adriatica. Uz ugodno druženje i razmjenu iskustava brzo prođe i ova večer.

U petak, 16. listopada, kako u prijepodnevnom, tako i u poslijepodnevnom satima održan je STRUČNO-ZNANSTVENI SKUP s predstavljanjem publikacija o našim sunarodnjacima u susjednim zemljama i u svijetu. Od planiranih 25 autora svoja priopćenja je iznijelo 22, a troje ih, iz opravdanih razloga, nije pristiglo.

Priopćenja su, sadržajno gledajući, bila veoma različita i obuhvaćala su kako prikaze vlastitih književnih sastava, tako i

„Miroljuba“ mr. Matija Đanić dao je prikaz ovog društvenog glasila.

U svom izlaganju na temu „Kulturno i nacionalno djelovanje HKUD-a Vladimir Nazor u Somboru“, predsjednik Šima Raić naveo je razvojni put društva od njegova osnivanja do današnjih dana, govorio o aktivnostima vezanim uz društveni dom, o radu sekcija, nastupima članstva u ovoj ili u drugim sredinama, društvenim priznanjima, izdavačkoj djelatnosti, materijalnoj pomoći društvu i drugo.

Glavni i odgovorni urednik „Miroljuba“ već je prvoga dana čitao ulomke svoga priopćenja s temom „Značaj i uloga društvenog glasila ‘Miroljub’ za ukupnu aktivnost HKUD-a ‘Vladimir Nazor’ u Somboru“. Ovoga dana priopćenje je izneseno u cijelosti. Dijelove tog priopćenja iznosimo svojim čitateljima.

Subota, 17. listopada, treći dan ovog vrijednog susreta posvećen je upoznavanju

Istre: posjet istarskom sjeveru, obilazak kulturno-povjesnih i prirodnih znamenitosti Buja, Oprtija, Momjana kao i drugih prostora Bujštine. Obilazak je obavljen autobusom i trajao je punih 8 sati. Korištena je nova cesta Istarskog ipsilona (Y), ali i druge vrijedne ili sporedne ceste, kako bi se vidio što je moguće veći dio zapadne, središnje i sjeverozapadne Istre.

Duž čitavog puta veoma korisne i detaljne informacije davao je dr. Mario Sošić, suradnik Instituta „Ivo Pilar“ u Zagrebu i jedan od članova Pokretačkog odbora ovih susreta. Ukazivano je na osnovne reljefne i morfološke odlike prostora kojim se prolazilo, navođene su specifičnosti sive, bijele i crvene Istre, a isticane kako klimatske, tako i hidrografske osobitosti ovog nama dalekog prostora. Nisu izostala ni ukazivanja na specifičnosti poljoprivredne djelatnosti, rudno bogatstvo, te na industrijske kapacitete u nekim mjestima.

Povijesni podaci imali su posebnu vrijednost, a obuhvaćali su razdoblja rimske vladavine, feudalnog doba, mletačkog, te habsburškog imperija, pa sve do sadašnjeg vremena, a i obilasci povijesnih znamenitosti uvijek su pobuđivali veliki interes svih sudionika.

Put je vodio od povijesnog Rovinja preko Sošća do Tinjana; mjesta smještenog kraj Velikog Ježenja, gdje je 1812. godine rođen Juraj Dobrila, biskup i narodni preporoditelj. Juraj Dobrila je bio porečko-pulski biskup od 1857. godine, a tršćansko-koparski od 1875. Uz ostalo, napisao je 1854. i molitvenik „Otče naš, budi volja

Tvoja“. Župni ured u Tinjanu postoji od 1552. (MDLII), a zgrada mu je obnovljena 1852. (MDCCCLII) godine. Put je dalje prolazio pokraj Pazina, premda u njega nismo ulazili. I selo Višnjan s čuvenom Zvezdarnicom ostao nam je po strani, kao i Vižnjan. Cijeli ovaj unutarnji dio Istre

regije. Rijeka Dragonja, koja je tu blizu, granična je rijeka prema Sloveniji.

Prolazeći kroz ovo rijetko nastanjeno kraško područje Istre, stigismo i u manje mjesto Oprtalj, poznato po vrijednim povijesnim znamenitostima. Tu je, prije svega, župna crkva svetog Jurja, koja se spominje

danas je depopulacijski kraj, ali je poznat po naprednom vinogradarstvu.

Gradić Buje s oko 6000 žitelja centar je Bujštine, pogranične regije sa Slovenijom. Smješten je na izoliranom brežuljku, upravno je i prosvjetno središte svoje

u povijesti X. i XI. stoljeća, premda je sadašnja crkva građena u XII. stoljeću, a dograđivana i proširivana u trima etapama, sve do XVII. stoljeća, kada je dobila današnje dimenzije i oblik. U gotičkom je stilu, a svi volti su joj od čistog kamena. To je „biser arhitekture u Istri“. Freske ove crkve su iz 1421. godine. Uz ovaj sakralni objekt posjetili smo i crkvu svete Marije u kojoj su, na bočnim zidovima, freske iz 1471. godine. Ima ih preko 40, a u cijelosti su vezane uz životni put Isusa Krista, te predstavljaju „Bibliju siromaštva“.

Pri povratku je za sve sudionike ovih susreta u mjestu Livade, u blizini Motovuna, priređen svečani oproštajni objed. Slijedio je povratak u Rovinj, odakle je svatko pošao svojim putem.

Nas smo dvojica autobusom pošli iz Rovinja u pravcu juga preko Vodnjana do Pule, a potom istočnom obalom preko Labina, Plomina, Mošćenice, Lovrana i Opatije u Rijeku. Ako svemu navedenom dodamo kako smo pri dolasku prošli novim tunelom kroz Učku dugim preko 5 km, onda se bez pretjerivanja može reći da smo vidjeli i stekli lijep dojam o čitavoj Istri, odnosno njenom većem dijelu.

mr. Matija Đanić

ZNAČAJ I ULOGA DRUŠTVENOG GLASILA „MIROLJUB“ ZA UKUPNU AKTIVNOST HKUD „VLADIMIR NAZOR“ U SOMBORU

- ulomci iz priopćenja -

„Miroljub“, kao društveno glasilo HKUD-a „Vladimir Nazora“ u Somboru, izlazi od 1998. godine s jasnom programskom orijentacijom – čuvanje i njegovanje kulture i tradicije hrvatskog naroda našega kraja – Bunjevaca i Šokaca. Članovi Upravnog odbora društva i članovi uredništva ovog društvenog glasila uvijek su ulagali i ulažu velike napore da to i ostvare, ali uvažavajući i tradiciju drugih ovdašnjih naroda s kojima stoljećima zajednički živimo, te dijelimo i dobro i zlo.

Podrazumijeva se da je „Miroljub“, kao tromjesečno glasilo, tijekom minulih 12 godina imao i svoj razvojni put. Prvobitna lokalna ikavica postupno je ustupila mjesto službenom hrvatskom književnom jeziku. Ipak, kod pjesničkih sastava, naša je ikavica u velikoj mjeri očuvana. Tijekom navedenog vremena izmjene u pozitivnom smislu ogleđaju se i u raznovrsnosti obuhvaćenih sadržaja, kao i u estetskom i tehničkom izgledu lista.

„Miroljub“, kao glasilo KUD-a jednog manjinskog naroda, prvenstveno bilježi aktivnosti svoga članstva, bilo da se one odvijaju u svom mjestu i našem Domu, bilo u susjednim hrvatskim mjestima ili, pak, u inozemstvu – prije svega u matičnoj zemlji ovog naroda – u Republici Hrvatskoj, ali i u drugim zemljama – BiH, Mađarskoj i Njemačkoj. Jednako tako prati te brižljivo bilježi i nastupe drugih KUD-ova u našoj sredini. U aktivnosti

članstva, o kojima bilježi ovo glasilo, spadaju: nastupi dramske sekcije, folklor, glazbe, likovnih, poetskih i drugih stvaralaca.

Bogata dramska aktivnost, vrijedni nastupi folklor, kao i poetsko stvaralaštvo, velikim su dijelom svojim sadržajima vezani za prošlost ovog naroda što, u svakom pogledu, ima i posebnu vrijednost. Od naših tradicionalnih svečanosti koje se u društvu organiziraju, a koje naše glasilo redovito i vjerno prenosi, posebice vrijedi navesti: Veliko bunjevačko-šokačko prelo, Sabor društva, Dužionicu - odnosno žetvene svečanosti, godišnjicu društva, te Božićni koncert, kao i druge prigodne svetkovine. Ove su svečanosti, po pravilu, veoma sadržajne i raznovrsne. Tako su npr. žetvene svečanosti pret hodne godine trajale tri dana, sadržajno bile bogate i raznovrsne, a gledajući u cijelosti, bile su povezane u jedinstvenu logičku cjelinu. Smjenjivani su književni sadržaji, kulturno-umjetnički nastupi članstva, te tradicionalni narodni i vjerski običaji ovog vrijednog svijeta.

Kada je u pitanju vrednovanje i čuvanje naših starina, dodajmo ovdje i stranicu našega lista „Vjenčane slike naših Bunjevaca i Šokaca“. Posebnu vrijednost ovdje imaju najstariji očuvani fotosi naših predaka, osobito oni s početka XX. stoljeća. Tako su ovdje slike iz 1906., 1907., 1910.... posebno bunjevačkog naroda, dok su šokačke iz kasnijeg vremena. Bunjevke iz tog doba obučene su u pravu lionsku svilu s po 15 velikih zlatnih sefe-

rina i dukata. Šokačke nošnje tog doba čine u cijelosti domaće rukotvorine sa šljokicama.

Vrijedi navesti i organiziranje vrijednih putovanja u prapostojbinu naših predaka – na vrelo rijeke Bune u Hercegovini, u prostore Dalmatinske zagore, te u Bosnu – u grad Soli (Tuzla) i druge predjele i prostore ovog hrvatskog naroda. O svemu tome „Miroljub“ redovito informira svoje članstvo i drugu javnost.

Brižljivo i s puno pažnje bilježi se kako su društvo ili njegovi članovi do sada izdali 6 vrijednih knjiga, te da više naših članova surađuje u izradi Leksikona podunavskih Hrvata – Bunjevaca i Šokaca.

Dodajmo kako je za svoju ukupnu aktivnost društvu u prigodi obilježavanja Dana grada Sombora 2008. godine dodijeljeno vrijedno priznanje Zahvalnica za ostvarene rezultate i svestranu suradnju na kulturno-umjetničkom planu s odgovarajućim društvima kako na razini Grada i regije, tako i na međunarodnoj suradnji. U obrazloženju je istaknuto kako „svojom ukupnom djelatnošću HKUD „Vladimir Nazor“ podiže mostove suradnje i povjerenja Srba u Hrvatskoj i Hrvata u Srbiji“. Želja nam je da sadržaji ovog društvenog glasila budu realan i značajan povijesni dokument o nama, našem narodu i našoj ukupnoj aktivnosti, generacijama naših sunarodnjaka i drugih nam sugrađana koji dolaze poslije nas.

Urednik „Miroljuba“
mr. Matija Đanić

Pismo zahvale Uredništvu lista „Zvona“ u Čakovcu

Sombor, 25.06.2009.

Poštovani

Kao i uvijek do sada i ovoga sam puta primio vaš mjesečnik „Zvona“. Pregledao sam ga u cijelosti te saznao o svim bitnim zbivanjima u vašim župama. Na postignutim uspjesima primite

moje iskrene čestitke. Uz ostalo, saznao sam kako je franjevačkom samostanu, u prigodi proslave Dana grada, dodijeljena Zlatna plaketa „Grb grada Čakovca“. Tom prigodom samostanu, a osobito gvardijanu fra Stanku Belobrajdiću, iskrene čestitke za ovo lijepo i vrijedno priznanje. S moje strane lijepe čestitke i u prigodi 800. obljetnice franjevačkog reda, te 350. obljetnice dolaska franjevača u Čakovce.

Čestitke šaljemo, te dobro zdravlje želimo i našem bratiću fra Andriji Matiću, čijim posredstvom nam je i dostupan ovaj vaš, hvale vrijedan list. Nadam se da do vas, preko fra Andrije, dopijeva i tromjesečni list našeg HKUD-a „Vladimir Nazor“ iz Sombora, čiji sam ja glavni i odgovorni urednik.

Svima iskrene pozdrave šalje
Matija Đanić

Premijerno izvedena

KAZALIŠNA KOMEDIJA „OPORUKA“

Iskusna voditeljica dramske sekcije našega društva Marija Šeremešić i ovoga je puta sa svojom, u velikoj mjeri već uhodanom amaterskom glumačkom ekipom ugodno iznenadila nazočno gledateljstvo. Naime, u subotu, 24. listopada, pred prepunom velikom dvoranom našega Doma prikazana je simpatična komedija „OPORUKA“, rađena po motivima talijanskog skladatelja Giacoma Puccinia (1858. – 1924.) a u adaptaciji Ivice Janjića.

Već sama riječ „oporuka“ ili „ostavština“, ili, kako se to u našoj sredini kazalo „testament“, ukazuje na moguć sadržaj

komada i na zbivanja oko razrješenja ovog zapleta, pogotovo kada pokojnik nije ostavio svoj imetak onima koji to očekuju. Komedija je prepuna dinamike, zapleta, raspleta, nadmudrivanja i podbivanja.

Radnja se odvija u sobi jedne obitelji, a vezana je uz oporuku koju je naglo preminuli član te obitelji ostavio. Tobožnja tuga za pokojnikom naglo se mijenja i prelazi u pohlepu za njegovom ostavštinom. Napravljenu oporuku članovi obitelji, prispjela rodbina i znanci intenzivno i luđački traže, nalaze je i mijenjaju, pri čemu jedni druge nadmudruju i varaju.

Na koncu se prvobitna oporuka iz osnove mijenja, te se ostavština dijeli.

Kako je redateljica istaknula, ideja za ovaj amaterski kazališni komad potekla je iz Županje, gdje je tamošnje Gradsko amatersko kazalište prethodne godine izvelo ovaj komad, ali po drugoj postavci. Ovoga puta postavka je prilagođena suvremenijim uvjetima, točnije uvjetima šezdesetih godina minulog stoljeća.

Izgledi su da će ovaj kazališni komad ekipa prikazati u Slavonskom Brodu, Bjelovaru i Travniku, a pred našom publikom ponoviti početkom prosinca.

Matija Đanić

FOLKLORNA SEKCIJA NAŠEGA DRUŠTVA

Mlada skupina folklorne sekcije počela je s radom prije nešto više od godinu dana. Mladež je okupila u plesnoj školi tajnica društva Klara Šolaja-Karas, a po završetku tečaja plesa dječju su skupinu u folklor-

noj sekciji preuzeli Vinko Paštović i Damir Šeremešić. Krenulo se s osnovnim koracima bunjevačkih i bačkih igara. Upornim radom svih, ubrzo je postavljena koreografija bunjevačkih igara i igara iz Posavine, s kojima su nastupali više

puta u zemlji i inozemstvu.

Povratkom u društvo Šime Beretića, poznatog plesača, i njegovim postavljanjem za voditelja folklora, mlada je skupina s veteranima nastupila na smotri folklora, gdje je postigla veliki uspjeh s narodnim običajem bunjevačkih svatova – dolazak po mladu. Nakon uspješnih plasmana na općinskom i zonskom natjecanju plasirali su se na pokrajinsku smotru, koja je održana 13. listopada 2009. godine u Vrbasu. Rezultati ove razine natjecanja još nisu poznati, ali se nadamo i prolasku na republičko takmičenje.

U tijeku su pripreme novih koreografija bunjevačkih, bačkih i banatskih igara. Mlada skupina folklorne sekcije trenutačno broji 25 članova, a prate ih dva korepetitora - Milan Miroslavljev i Zlatko Vuković.

Šima Raić

AKTIVNOSTI KLUBA LJUBITELJA BILJAKA

Klub ljubitelja biljaka „Za sreću veću“ osnovan je 3. travnja 2009. godine kao sekcija pri HKUD-u „Vladimir Nazor“ iz Sombora. Ideja je da članovi kluba, putem besplatne razmjene, lako dođu do novih biljaka, rasade, sjemena, sadnica. Razmjena se obavlja u prostoriji Hrvatskog doma u dogovo-

reni dan i vrijeme, u proljeće i u jesen. Ove godine su sve ponuđene biljke našle svoj novi vrt, balkon ili sobu. U svibnju je organiziran posjet 44. međunarodnoj vrtnoj izložbi FLORAART u Zagrebu. Tom smo prigodom posjetili Botanički vrt, zagrebačku katedralu, Stari grad i centar Zagreba. U listopadu smo bili

na Sajmu hortikulture, lova i ribolova i eko-turizma u Novom Sadu, razgledali Petrovaradinsku tvrđavu i posjetili veliku robnu kuću „Mercur“. Klub je društvu donirao žardinjere pune muškati, koje su ove godine krasile balkone Hrvatskog doma.

Klara Šolaja Karas

ANSAMBL „CON MOTO“ IZ NJEMAČKE

U organizaciji Udruge Nijemaca „Gerhard“, 2. kolovoza 2009. u Somboru je gostovao ansambl „Con Moto“ iz Njemačke. Po četvrti su put priredili koncert u crkvi sv. Stjepana

puhački instrumenti, različite blok-flaute, rogovi i drugi. Tu su i različiti žičani instrumenti, različite laute i teorbe, gambe, barokne violine, kao i različite udaraljke.

da lebde, očarali su mirnoćom i ljepotom. Sve je sličilo nekoj lijepoj Grimmovoj bajci u kojoj gledatelj i slušatelj lebdi u nekom drugom vremenu. Sve ljepote renesanse i baroka bile su na dohvat ruke.

– karmelićanskom samostanu. Ansambl u sadašnjem sastavu postoji oko 8 godina. Posljednjih se godina sve više specijalizira za izvođenje renesansne i barokne glazbe. Raspolaze s više od 70 različitih instrumenata iz tog vremena. To su

Članovi ansambla bili su odjeveni u krasne nošnje toga vremena.

U ambijentu koji odiše mističnom tišinom i nebeskom akustikom, ti stari instrumenti proizveli su opojnu glazbu. Graciozni koraci plesača u nošnjama, kao

Svoje oduševljenje nazočni su izrazili burnim pljeskom. Hvala gostima i organizatoru na tako krasnom koncertu. Nadajmo se i budućim koncertima.

Janoš Raduka

„LIRA“ IZ ZAGREBA U SOMBORU

Da je umjetnost uvijek dobrodošla, dokaz je i gostovanje Mješovitog zbora Židovske zajednice „Lira“ iz Zagreba 24. listopada 2009. godine.

Po dolasku u Sombor članovi zbora su posjetili zgradu Županije, gdje su uz vodiča gosti bili upoznati s poviješću grada. Potom je upriličen prijam kod gradonačelnika, a nakon obilaska centra grada i posjeta galeriji „Milan Konjović“ gosti su u 18 sati nastupili u prelijepom i punom Narodnom pozorištu, gdje su svojim pjevačkim umijećem razgalili srca Somboraca i na obostrano zadovoljstvo predstavili svoj program židovskih i hrvatskih narodnih pjesama.

MPZ „Lira“ je osnovana 1954. godine od strane Židovske općine u Zagrebu, s ciljem da se nakon holokausta sačuvaju od zaborava sve vrste židovskih zbornih pjesama (sinagogalne-liturgijske, jidiš, španjolsko-sefardske romance i hebrejski folklorni napjevi).

Kroz razdoblje od 55 godina postojanja organizirane su brojne turneje „Lira“ na četiri kontinenta i u dvadeset metropola u skoro cijeloj Europi, dva puta u SAD-u (New York, Washington, Pittsburgh, Cleveland itd.), u Kanadi (Toronto), Australiji (Melburne, Cambera, Sydney) i šest puta u Izraelu.

„Lira“ je dobitnik brojnih međunarodnih i domaćih priznanja na međunarodnim natjecanjima i festivalima. Dobitnik je Nagrade Grada Zagreba za 1996. godinu. Zborom su dirigirali istaknuti dirigenti Hrvatske. Tako je Emil Cossetto, dirigent i skladatelj, 44 godine umjetnički vodio ovaj zbor. On je dobio nagrade za životno djelo „Vladimir Nazor“ i „Porin“. Dirigent i skladatelj Tomislav Uhlak, dobitnik nagrade za glazbu „Josip Slavenski“ i profesor na Akademiji u Zagrebu, umjetnički je vodio zbor četiri godine. Više od 5 godina dirigent „Lira“ je Robert Homen. On je dirigent zbora Opere HNK u Zagrebu

i ubraja se među najuspješnije dirigente mlađe generacije.

Na jubilarom XX. svjetskom festivalu pjevačkih zborova u Jeruzalemu zbor „Lira“ dobio je najbolju stručnu kritiku najprestižnijeg lista Izraela i židovske dijasporne, Jerusalem Posta od 10. kolovoza 2004. godine.

Zbor je snimio veliki broj LP ploča, kazeta i CD-a u Zagrebu, Parizu, Lyonu, Birminghamu, te u Italiji (Loretto) i Španjolskoj (Vittoria).

Koncert u Somboru održan je u organizaciji Generalnog konzulata Republike Hrvatske iz Subotice, Grada Sombora, HKUD-a „Vladimir Nazor“ iz Sombora i Židovske općine Sombor.

Organizaciji koncerta svesrdno je pomogao i Demokratski savez Hrvata u Vojvodini, Podružnica u Somboru, zahvaljujući posebnom zalaganju Mate Matarića i Aleksandre Sabo.

Ured DSHV

LIKOVNA KOLONIJA „KOLORIT 09“

I opet smo u Gradini. Treći put. Tradicionalna likovna kolonija u organizaciji Hrvatskog kulturno-umjetničkog društva „Vladimir Nazor“ iz Sombora „COLORIT 09“ održana je 19. rujna na ART SALAŠU „VIŠINKA“ u Gradini.

Ljubazni domaćini, poznati somborski slikar Jene Višinka i supruga, sve su učinili da boravak na salašu bude ugodan. U etno-ambijentu inspiracije za umjetnike nije manjkalo. Svoje impresije na platno i papir prenijelo je četrnaest slikara, akademskih i amatera, iz Subotice, Hrvatske, Kupusine i Sombora.

„COLORIT“ je mjesto stvaranja, druženja, stvaranja novih poznanstava, razmjene iskustava.

Likovni odjel HKC-a „Bunjevačko kolo“ iz Subotice zastupali su uvijek prisutni predsjednik Josip Horvat i po prvi put prisutni slikari Anđelka Dulić, Josip Cvijan, Hari Četvei i Mile Strika.

Iz Hrvatske, po prvi je put sudjelovala Anica Bešlin. Iz Kupusine tu je bila Marija Šiling, koja je više puta sudjelovala.

Somborski slikari Daniel Malbaša i Dušanka Raduka prvi put sudjeluju. Na skoro svim kolonijama, kao i na ovoj, sudjelovali su Marija Kremer Rafai, Cecilija Miler, Jelena Marija Fišer, Đorđe Kummerkramer, Šima Kalmar i domaćin Jene Višinka.

Evo i mišljenja slikara:

Anđelka Dulić: „Prvi put sam ovdje i veoma mi se sviđa ovaj ambijent, koji je predivan, autentičan, dopunjen raznim detaljima s ovog područja. Domaćin je veoma gostoljubiv, kao i svi ljudi s kojima sam se susrela, a poslužilo nas je i lijepo vrijeme, tako da smo uspješno realizirali naša djela. Danas sam slikala mrtvu prirodu s cvijećem u impresionističkom stilu, gdje dominiraju crvena i bijela boja.“

Danijel Malbaša: „Smatram da su Bog i vjera u Boga značajan aspekt u djelovanju udruge „Vladimir Nazor“. Zato sam uradio i sliku s ovom temom. Slikarstvom se bavim pet godina, mada sam cijeloga života imao potrebu nanijeti nešto na platno, ali ne u smislu da mi to bude službena životna orijentacija, već čisto radi sebe.“

I dok većina slikara amatera slika uglavnom pejzaže i mrtvu prirodu, Malbaša je svojevrsan ekspresionist. Za njega dr. Draško Redep, pokraj ostalog, kaže: „Ovaj Malbaša progovara gromoglasno, i jerihonske trube njegove palete imaju visoke, svijetle atribute tenora. Vremena su katastrofična, bespomoćna, nepredvidiva. I upravo usred njihovih surovih datuma, igra svjetlosti Daniela Malbaše na fonu totalne kontinentalne noći opredjeljuje pažnju, nastojeći da se iskupimo, bar na čas, u orastičkom trenutku male smrti.“

Anica Bešlin, članica likovne udruge „Lopoč“ iz Bilja, nije se ni ovdje odvojila od omiljenih motiva kopačkog rita. Ona veli: „Moja ljubav su ritovi, vrbe i sve ono što sam imala u Bačkoj, jer sam podrijetlom iz Bačkog Monoštora. Dijeli nas samo Dunav, a s obiju strana je gotovo jednak ambijent...“

Kao i svaki put, ovo druženje u stvaranju završilo se brojnim djelima i uz ugodan miris kotlića.

I ovaj put zahvaljujemo svim sudionicima, slikarima, domaćinima, pomoćnom osoblju i gostima - u nadi da se iduće godine nademo na jubilarnoj koloniji.

Održavanje ovogodišnje kolonije financijski je pomoglo Ministarstvo kulture Republike Srbije.

Janoš Raduka

IV. LIKOVNA KOLONIJA ŽUPE PRESVETOG TROJSTVA U SOMBORU

D ana 22. srpnja 2009. godine održana je IV. likovna kolonija župe Presvetog Trojstva. Na poziv organizatora - preč. Josipa Pekaovića, župnika, i Cecilije Miler, odazvalo se 11 slikara i to: Josipa Križanović iz Subotice, Rudolf Sedlar iz Žednika, Marija Vojnić iz Tavankuta - svi članovi Likovnog odjela HKC-a „Bunjevačko kolo“ iz Subotice, potom Karolj Terteli iz Subotice, Stjepan Juriša

i Slavia Jalovičar, predstavnici Slikarske udruge „Likar“ iz Osijeka u Hrvatskoj, Ferenc Takač iz Orfija u Mađarskoj, zatim Rudolf Cirkli, Marija Turkalj Matić i Jene Višinka iz Sombora, te Sava Stojkov, naš poznati slikar kao počasni gost, koji je svojom nazočnošću uveličao ovu skromnu koloniju.

Kolonija je protekla u ugodnom ozračju župnog prostora i velike pažnje domaćina, te su slikari, inspirirani okolinom,

svoja nadahnuća izrazili različitim stilovima i tehnikama rada, ostavivši lijep broj slika u fond župe. Tijekom popodneva župnik Josip Pekaović poveo je slikare u razgledanje etno salaša i ateljea Jenea Višinke u naselju Gradina kraj Sombora.

Ugodno druženje potrajalo je sve do kasnih večernjih sati uz želju da se ponovni susret održi iduće godine.

Cecilija Miler

BERBANSKE SVEČANOSTI U BATINI

Na poziv organizatora „Berbanskih svečanosti“ u Batini, u susjednoj nam Baranji, članovi našeg društva boravili su 10. listopada u tom mjestu Republike Hrvatske.

U 12 sati tog subotnjeg dana krenuli smo autobusom, te u

Batini bili smješteni u prostorije nogometnog kluba, gdje smo se i obukli u narodne nošnje i u mimohodu, a uz pratnju naših tamburaša, s ostalim skupinama krenuli prema središtu sela. Usput se pjevalo, jelo pecivo i pili sokovi.

U 18 sati u kino dvorani počeo je prigodan

program u kome je sudjelovalo 14 folklornih skupina. Mi smo nastupili sa starijom i mladom folklornom skupinom, pjevačkom grupom i tamburaškim sastavom. Sve naše sudionike nazočna je publika nagradila burnim pljeskom.

Nakon programa za sve sudionike priređena je večera uz prigodnu glazbu, pretežno mađarskog melosa.

Povratak je bio u 24 sata.

Hermína Malković

Žetvena svečanost u Svetozaru Miletiću DUŽIJANCA U LEMEŠU

U susjednom nam Svetozaru Miletiću HBKUD „Lemeš“ održao je svoju desetu po redu Dužionicu. Tijekom tri uzastopna dana smjenjivali su se različiti, za ovu prigodu lijepo odabrani programski sadržaji.

U petak, 17. srpnja, priređena je izložba tamošnjeg umjetnika slamara Stipana Budimčevića. Izložene su krasne krune i drugi radovi u tehnici slame. Uz to, ovom je prigodom promovirana i posljednja knjiga „Lira naiva 2009.“.

U subotu, 18. srpnja, organiziran je cjelovečernji program pod nazivom „U avliji kod bače i nane“ u kome je izveden prigodan igrokaz što se održava na salašu nakon uspješno obavljene žetve. U ovom igrokazu sudjelovali su članovi dramske, literarne, folklorne i pjevačke skupine društva, kao i djevojački zbor „Musika Viva“, te mađarski KUD iz ovog mjesta „Nemet Laszlo“.

U nedjelju, 19. srpnja, održana je središnja proslava Dužionice. Mladi su fijkakerima prolazili kroz selo po bandaša i bandašicu, kao i dječjeg bandaša i bandašicu, te uz glazbu tamburaškog sastava „Panonika“ plesali i pjevali. U mjesnoj crkvi svetu misu zahvalnicu predvodio je vlč. Davor Kovačević, župnik iz Bačkog Brega, uz koncelebraciju vlč. Arpada Pasztora iz Telečke i domaćeg župnika Antala Egedia. Misu je glazbeno uvećao sastav „Proroci“ iz Subotice.

U Domu kulture, uz prigodnu večeru, nastupili su članovi KUD-a „Čepinski Martinci“ iz istoimenog mjesta u Slavoniji.

M. Đ.

STRUČNI SEMINARI NA BRAČU

U organizaciji Matice iseljenika i pod stručnim vodstvom Srebrenike Šeravić i Josipa Forjana, i ove je godine, po sedmi put, organizirana Radionica narodnog ruha u Pučišću na otoku Braču u Hrvatskoj.

Izrađivani su dijelovi nošnje: zlatovez, bijeli vez, rišlje, toledo i druge vrste veza, a izrađivane su i etno ogrlice i slično. Program je bio opsežan s dosta obveza, ali je bilo i vremena za odmor i zabavu.

Sudionici su bili iz: Kanade, Njemačke, Mađarske, BiH, Vojvodine te iz Hrvatske.

Želja mi je, kao sudionice ove radionice, da ove godine dovršimo poslove koje lani nismo stigle, a to je uraditi bilinu (bili vez) i zlatovez, kao i šivanje novih nošnji.

Jolika Raič

U BAČKOM MONOŠTORU ODRŽAN PETI PO REDU „BODROG FESTA“ 2009. GODINE

Uvod u središnju manifestaciju Bodrog festa održan je već u petak, 7. kolovoza, natjecanjem u kuhanju ribljeg paprikaša „Bodroški kotlič“ u organizaciji KSR „Šaran“ iz Bačkog Monoštora, na koje se prijavilo preko 40 natjecatelja, a sve goste zabavljala je grupa „Visoki napon“ iz Sombora.

U subotu, 8. kolovoza, održana je glavna manifestacija Bodrog festa u organizaciji MZ Bački Monoštor. Selo je tada izgledalo kao jedan veliki splet boja, mirisa i tonova.

Defileom fijkakera Konjičkog kluba „Zapadna Bačka“ s raportom odgajivača Josipa Đipanova svečano je otvoren Bodrog fest.

Posjetitelji su mogli vidjeti, među petnaestak fijkakera, dobitnike nagrada za najbolje opremljene fijkakere i konje, a svi su bili na raspolaganju za besplatnu vožnju po selu.

Na središnjoj pozornici su nastupili dječja skupina KUDH „Bodrog“ iz Monoštora, KUD „Petefi Šandor“ iz Bezdana, borilačke vještine izveo je KK „Nidan“ iz Sombora, zatim su djeca recitala u različitim nošnjama i na različitim jezicima.

U 16 sati u crkvi svetog Petra i Pavla programom klasične glazbe predstavio se zbor „Iuventus cantat“ iz Sombora, te župni zbor VIS „Petrus“ župe svetog Petra i Pavla iz Monoštora, pjevajući na hrvatskom, latinskom i starogrčkom jeziku.

U 18 sati na ljetnoj pozornici nastupili su KUDH „Bodrog“ i KUD „Rumunka“ iz Monoštora te GKUD „Ravangrad“ iz Sombora.

Svoje pjesme pročitala su dvojica monoštorskih pjesnika – Antun Kovač Pašin i Adam Bešlin - Nova.

Od 20 do 22 sata program je nastavljen vrlo uspješnim nastupom tamburaškog sastava „Ravnica“ iz Osijeka.

Ispred prostorija Centra građanskih aktivnosti mladi su do ranih jutarnjih sati uživali u glazbi lokalnih bendova.

Glavna atrakcija je ipak bila, kao i svugdje, hrana. Kulinarski štandovi monoštorskih specijaliteta nudili su, po cijelom selu, sve što trči, leti i pliva u okolici Monoštora u kotličima, tanjuračama i na raznju uz dobro piće i debelu gibanicu s makom, orahom i kakaom.

Procjenjuje se da je ovaj festival posjetilo oko 14.000 osoba, što ukazuje na sve veću popularnost ove manifestacije.

Antun Kovač

ŠOKCI I BAŠTINA

U Somboru je 17. listopada 2009. godine uz pjesmu „Šokadijo moja draga“, u Narodnom pozorištu, u organizaciji UG „Urbani Šokci“ prikazan program „Od gajdi do tambure“. Ovaj program je sastavni dio zajedničkog projekta podunavskih Hrvata „Šokci i baština“, a održan je pod pokroviteljstvom Pokrajinskog tajništva za upravu, propise i nacionalne manjine i Grada Sombora. Pozdravni govor je održala Marija Šeremešić, predsjednica UG „Urbani Šokci“.

Prvi dio večeri započeo je uz zvuke gajdi koje je svirala Maja Kešić-Masle iz Belog Manastira, a zatim je predsjednik

Hrvatskog tamburaškog saveza, muzikolog, skladatelj i dirigent Julije Njikoš govorio o povijesti tradicionalnog narodnog glazbala – tamburi. Iz veoma sažetog i zanimljivog izlaganja nazočni su čuli niz zanimljivosti o ovom žičanom glazbalu, koje su svirali još Sumerani prije goto-

vo 4000 godina, a zatim i o pretečama tambure.

Julije Njikoš se u svom izlaganju osvrnuo i na malenu tamburu s četiri žice – samicu – a član Udruge „Šokačka grana“ iz Osijeka Franjo Verić nazočnima je spletom slavonskih narodnih melodija pokazao kako samica lijepo zvuči.

Nakon toga Julije Njikoš je govorio o tamburi u Hrvata uz naglasak kako je hrvatski narod stvorio svoj vlastiti tamburaški izričaj.

Usljedio je nastup i Tamburaškog orkestra Muzičke škole „Petar Konjović“ iz Sombora. Orkestrom je ravnao prof. Đura Parčetić. Za ovaj nastup su pripremili veoma kvalitetan i raznovrstan program, koji je samo dio njihova bogatog repertoara, a kao solist se istaknuo Marko Parčetić svirajući prim.

Drugi dio večeri otvorila je nama dobro znana interpretatorica starogradskih i narodnih pjesama, romansi i zabavnih melodija Vera Svoboda. Ponovno je u Somboru nastupala nakon osam godina i to uz pratnju orkestra „Ravnica“ iz Osijeka.

Redale su se predivne melodije različitih žanrova, a publika je uživala i to ne samo uz pjesmu Vere Svobode, nego i uz tamburašku glazbu „Ravnice“ i soliste Željka Egotića i Željka Vitovskog. Večer „Od gajdi do tambure“ veoma su uspješno vodile Dejana Jakšić i Bojana Jozić te je ova šetnja uspješno završena poslije dva i pol sata programa. Pljesak publike

nakon koncerta odzvanjao je još dugo nakon zatvaranja pozornice.

Ovoj večeri su, uz mnogobrojnu publiku, nazočni bili brojni gosti: generalna konzulica Republike Hrvatske u Subotici Ljerka Alajbeg, konzulica savjetnica Vesna Njikoš-Pečkaj, gradonačelnik Sombora mr. Dušan Jović, savjetnik predsjednika Skupštine Vojvodine Đorđe Čović, zamjenik predsjednika Skupštine Grada

Sombora Zoran Miler, član Gradskog vijeća Sombora Mata Matarić, voditelj Podružnice HMI u Vukovaru Silvije Jergović, Željko Pakledinac iz Odjela za kulturu HNV-a, predsjednik Slavenskog tamburaškog društva „Pajo Kolarić“ iz Osijeka Antun Žderić, predsjednica UG „Šokačka grana“ iz Osijeka Vera Erl, predstavnici Hrvatske nacionalne manjinske samouprave iz Santova u Mađarskoj, predstavnici hrvatskih kulturno-umjetničkih udruga i mnogi drugi.

Š. M.

Druga književna večer sudionika „Lire naive“

U organizaciji HKUD-a „Vladimir Nazor“ iz Sombora, u nedjelju, 20. rujna 2009. godine, u velikoj dvorani literarna sekcija ovog društva organizirala je književnu večer u kojoj su pučki pjesnici iz Sombora, Čonoplje i Subotice, sudionici susreta pučkih pjesnika „Lira naiva“, čitali svoje stihove.

Nazočne je u Hrvatskom domu pozdravio predsjednik ovog društva Šima Raić te Katarina Čeliković iz Subotice, inače glavna organizatorica svih sedam susreta „Lira naiva“.

Program je vodila Marija Šeremešić, a pjesnici su čitali svaki po dvije pjesme iz svog repertoara.

Ovoga puta su na poziv o. Mate Miloša neki članovi literarne sekcije napisali pjesme posvećene slugi Božjem o. Gerardu Tomi Stantiću, te su ih ovom prilikom pročitale autorice Katarina Firanj i Marica Mikrut.

Da bi ovo druženje, osim suhoparnih stihova, dobilo malo i tonova, pobrinula se pjevačka skupina ovog društva koja je već poznata somborskoj, pa i hrvatskoj publici, te su u dva navrata otpjevali po dvije pjesme iz svog repertoara i tako malo bolje zagrijali publiku.

Uz malu okrepu i druženje završila se, nadam se na zadovoljstvo svih, ova književna večer.

Antun Kovač

NENADIĆ SALAŠI

PROŠTENJE U GODINI JUBILEJA

U godini jubileja, osamdesetoj obljetnici postojanja kapele, u Nenadiću je u nedjelju, 13. rujna 2009. godine, održano tradicionalno proštenje kojim mještani ovih salaša proslavljaju svetac **Ime Marijino** i obilježavaju ga kao dan svog mjesta, gdje stoljećima žive.

Na svetoj misi kod kapelice toga prijepodneva nazočno je bilo preko dvije stotine vjernika, što domaćina, što njihovih gostiju. Svetu misu služio je prečasni Josip Pekačević iz crkve sv. Trojstva u Somboru. U svojoj propovijedi, između ostalog, govoreći o liku Marije, majke Isusa, naglasio je kako je uvijek željela biti u službi Božjeg plana. Župnik Pekačević, govoreći o povijesti kapele, iznio je podatak da je davne 1929. godine najprije donesena odluka da salaši Nenadić dobiju objekt ove vrste i veliko zvono, a zatim je to i realizirano na inicijativu nekoliko mještana s ovih salaša.

Na spomen-ploči na ulazu u kapelu stoji: „NA SLAVU BOŽJU, PODIŽE KAPELU R. K. NAROD NENADIĆ SALAŠA 1929. GODINE“. Među osnivačima upisani su: St. Gluvić, K. Logo i Đ. Jozić.

Nakon svete mise vjernici su pošli svojim kućama, gdje su sa svojim gostima nastavili slavlje.

Tekst i snimak: Vinko Janoković

Proštenje u Čičovima

Blagdan Gospe Snježne proslavljen je 9. kolovoza tekuće godine u istoimenoj kapeli u somborskom prigradskom naselju Čičovi. Svetu misu za tamošnje katolike i za one što su došli iz grada slavio je vlč. dr. Marinko Stantić, župnik župe Svetoga Križa u našem gradu.

U svojoj propovijedi župnik je, uz ostalo, istaknuo i povijest proslave Snježne Gospe, te pozvao vjernike da pronađu način kako slaviti Boga u sebi, u svome domu i u sredini u kojoj živimo.

Svojim skladnim pjevanjem zbor crkve Presvetog Trojstva uveličao je ovu prigodnu svečanost.

M. Đ.

Tradicionalni Zavitni dan u Bačkom Monoštoru

U subotu, 10. listopada 2009. godine, u sportskoj dvorani i Domu kulture u Bačkom Monoštoru slavio se Zavitni dan, a u crkvi svetog Petra i Pavla proslava je održana u utorak, 13. listopada, svečanom svetom misom u 12 sati. Svake godine Monoštorci ne propuštaju održati svoj zavjet dan Fatimskoj Gospi 13. listopada davne 1944. godine, kada su se okupili u crkvi i molili cijelu noć za spas svojega sela, a Gospa je uslišala njihove molbe i spasila selo od granatiranja.

Program je otvorila predsjednica društva Marija Turkalj, a nastavile su voditeljice Marijana Šeremešić i Anita Đipanov.

Svečanost je počela u 18 sati u sportskoj dvorani, a kulturno-umjetnički program, kojeg su priredili domaćini sa svojim gostima, trajao je puna tri i pol sata.

Domaćini su se predstavili svojim podmlatkom koji je izveo običaj „Kraljice“, a odrasli običajem „Sprimanje mlade“. KUD „Rumunka“ je publiku digao na noge svojim temperamentom.

Svoju točku imali su i „Monoštorski tamburaši“.

Najveći dio programa odradili su veliki KUD-ovi kao što su HKC „Bunjevačko kolo“ iz Subotice i HKUD „Osijek 1863“ iz Osijeka. Njihova pripremljenost, mladost i izdržljivost, te brojne koreografije i plesovi iz Slavonije, Podravine i Međimurja natjerali su publiku na oduševljenje i stalni pljesak.

Među brojnim gostima bili su konzulica iz Subotice, predsjednik DSHV-a iz Subotice sa suradnicama, gradonačelnik Sombora sa suradnicima, potpredsjednik HNV-a iz Monoštora, direktor NIU „Hrvatska riječ“ iz Subotice, predstavnici institucija kulture iz Vojvodine, Hrvatske i Mađarske, predstavnici Crkve, predstavnici iz Santova te KUD-ova podunavskih sela zapadne Bačke...

Druženje je nastavljeno u Domu kulture.

Antun Kovač

Pismo čitatelja

Cijenjeni uredniče, glasila »Miroljub«, sa suradnicima

Želimo Vam izraziti, na ovaj način, naše oduševljenje Vašim listom i odati priznanje za Vaš rad. Nismo redovito u mogućnosti čitati »Miroljub«, ali kad to činimo, onda upijamo svaki tekst, kao žedna zemlja vodu. Mislimo da nema puno društava ovako kvalitetno, interesantno i stručno odrađeno glasilo. Za nas je to jedna živa veza s pra domovinom, a ujedno i potvrda da nismo sasvim otišli.

Želimo društvu i nadalje puno članova, veselih druženja i strpljivog rada.

U zajedništvu se lakše preživljavaju krize i čuva baština za buduća pokoljenja.

Što je sveta i ne laka zadaća.

S dubokim poštovanjem i željom da još puno puta primimo list »Miroljub«, pozdravljaju Vas

Julija i Marin iz Ulma iz Njemačke

BUDIMČEVIĆ VINKO

26.4.1952. – 4.5.2009.

Rodio se i rastao na Bezdanskom putu uz roditelje Ivana i Cecu, rođenu Beretić, i brata Gašu. Prva četiri razreda osnovne škole završava na salašu, zatim odlazi u Sombor, gdje završava osnovnu i srednju ekonomsku školu. Ekonomski fakultet završava u Subotici, jedno vrijeme je imao vojnu stipendiju. Po završenom školovanju zapošljava se na željeznici u Somboru. Tu je i živio u obiteljskoj kući. Smrt ga je zatekla na mjestu voditelja službe plana. Imao je suprugu Esteru, rođenu Firanj, i kćerke Adrijanu i Marinu.

Vinko je bio zaljubljenik u prirodu. Volio je sva godišnja doba i sve čudljivosti vremena, u svemu je nalazio izazov i ljepotu. Nikakvog napora se nije plašio. Bio je stalno u pokretu i u svemu je nalazio zadovoljstvo. U mladim danima igrao je folklor, skakao padobranom, skijao, klizao se, preplivao je mnoge kilometre našim kanalima i na jezeru Palić. Svojim čamcem plovio je svim našim kanalima, a Dunavom od mađarske granice do Smedereva. Sudjelovao je na regatama i bio omiljeni član Motonautičkog kluba u Somboru. Bio je pasionirani šetač na duge staze okolicom grada - pokraj pruga, kanala, obilazio je šume, išao lenijama promatrajući naše njive. Posljednjih godina

je i planinario, obilazeći naše planine s udrugom iz Sombora. Proputovao je istočnu i zapadnu Europu, bio u mnogim državama istražujući zanimljivosti krajeva u kojima se nalazio. Sve je to s velikom pažnjom snimao foto-aparatom, za svoju dušu. Ostalo je iza njega mnogo snimljenog materijala, da ga je složio bio bi to lijep putopis iz raznih krajeva Europe.

Vinko je bio praktičan vjernik u pravom smislu te riječi, vodio je intenzivan duhovni život. Crkvu je jako volio, odlazio je na svete mise kad god je bio u mogućnosti – skoro svaki dan. Ako je bio svetac, išao je i na dvije mise. Hodočastio je u sva naša svetišta, a jako je volio vodice i križeve pokraj putova. Njih je slikao i o njima pričao s velikom ljubavlju.

Volio je Vinko Hrvatski dom. On je bio jedan od tisuću tihih članova, koji rijetko dolaze u naš dom. Ali je s velikom pažnjom pratio događaje u njemu. Radovao se uspjesima, brinuo ako nešto ide loše. Redovito je čitao „Miroljub“, Leksikon podunavskih Hrvata, pratio duhovne tribine... Mi smo ga s punim pravom smatrali svojim članom.

Alojzije Firanj

UMJETNOST U METALU

Uprostorima župe Presvetog Trojstva, u vremenu od 11. listopada do 1. studenoga ove godine, održana je vrijedna, specifična i po mnogo čemu jedinstvena izložba umjetničkih radova Šandora Benjaka.

Uz 55 eksponata izrađenih u metalu – bakru, bronci i limu – izložene su i dvije slike u ulju. Raznovrsnost izloženih metalnih predmeta, kao i njihova funkcionalna namjena, ukazuju na bujnu maštu, preciznost i složenost izrade ovih eksponata. Tu je više stolova, stolaca, cvijeća, razne slike i okviri, prigodni stalci i slično. Među eksponatima poseban dojam ostavljaju dva iznimno vrijedna kandelabra visoka po 80 cm, ne računajući stupove koji im čine osnovu. Upravo pri izradi ovih kandelabara njegova stručnost, maštovitost i preciznost maksimalno su došli do izražaja.

Kakav je dojam izložba ostavila na posjetitelje moguće je procijeniti po izjavi jedne dame: „Promatrajući izložbu mislila sam kako sam zašla u svijet bajke, te sam se plašila da se ne trgnem i shvatim realnost.“

Šandor Benjak intenzivno crta od svoje 7. godine, a prve radove u metalu počeo je raditi s 13 godina. Do sada je u Somboru izlagao 6 puta, u Mađarskoj 2 puta, a po jedanput u Sloveniji, Hrvatskoj, te u Subotici i Bezdanu. Ima oko 130

eksponata za izlaganje. Inače, ovaj naš izuzetno vrijedan i talentiran sugrađanin svojevremeno je završio bravarski zanat. Zahvaljujući svojoj marljivosti, nadarenosti i bujnoj mašti, postiže vrhunske rezultate koji se mogu sagledati i na ovoj izložbi. Njegova kuća, prepuna umjetničkih dijela, predstavlja pravi muzej amaterskog stvaralaštva.

Matija Đanić

„EGIPAT – DAR JE NILA“

Ovo su riječi najstarijeg grčkog historičara Herodota, koji je oko 448. godine prije Krista prošao dolinom Nila

Društvo geografa Vojvodine u suradnji s Pedagoškim institutom Vojvodine i prosvjetno-pedagoškim zavodima s teritorija ove pokrajine organizirali su između 28. lipnja i 6. srpnja 1975. godine znanstveno putovanje u Egipat. Cilj putovanja bilo je upoznavanje karakterističnog geo-

nih i iznimno vrijednih kulturno-povijesnih znamenitosti, kakvih je malo gdje u svijetu.

OSNOVNI PODACI O EGIPTU

Egipat, čiji je domaći naziv MISR, u velikoj mjeri odudara od ostatka Afrike, od koje ga odvaja prostrano i veoma rijetko ili skoro nenaseljeno pustinsko područje. No, u svojoj povijesti Egipat je već rano bio povezan sa Sredozemljem i Europom, kao i sa Prednjom Azijom. Prokopavanjem Sueskog kanala te veze su još više došle do izražaja.

Na ovom velikom i vrijednom prostoru samostalna državna organizacija postoji već šest do sedam tisuća godina, a tu je i kolijevka samostalne agrarne civilizacije. Dolina Nila u dužini od 1500 km i širini do 30 km čini kralježnicu ove zemlje i predstavlja prostranu oazu usred goleme pustinje. Premda ukupna površina zemlje iznosi skoro milijun km² (994.300 km²), na obradivo tlo dolazi tek 3 posto njenog teritorija. No, na tom malom prostoru živi čak 93 posto ukupnog pučanstva ove velike zemlje. Ostalo zemljište (97 posto) je pustinja s rijetkim oazama. Zapadno od Nila je Libijska pješčana, a istočno kamenita Arabijska pustinja. Sastavni dio Egipta čini i azijski poluotok Sinaj, odvojen od ostalog državnog prostora Sueskim kanalom. Klima zemlje je izrazito pustinska s ekstremnim temperaturama i minimalnim padalinama.

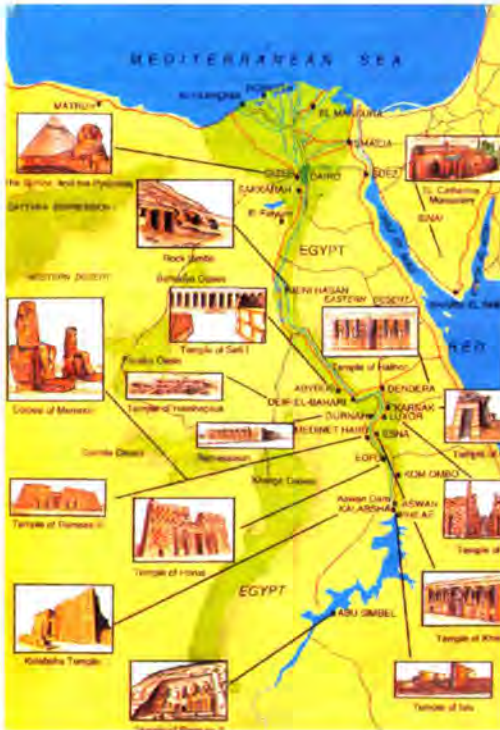
Rijeka Nil, s ukupnom dužinom od 6397 km, druga je rijeka svijeta. Kroz Egipat Nil teče pravcem jug-sjever, povezujući široke kontinentalne prostore s Mediteranom, te predstavlja osnovnu prometnicu ove zemlje. Od Kaira do Sredozemnog mora rijeka se grana u bezbroj rukavaca čineći ogromnu deltu površine 23.000 km², veću od prostora cijele Vojvodine. Delta je dugačka preko 150 km i ima trokutast oblik, a sastoji se od pješčanih nanosa rijeke. U cijelosti je isprepletena rukavcima

i lagunama, te je izložena poplavama, zasipanju i zaslanjivanju. Inače, dolina i delta Nila u Egiptu zahvaćaju površinu od 35.170 km², što iznosi samo 3,54 posto teritorija ove velike zemlje. Značaj doline Nila za Egipat definirao je Herodot, koji je njome prošao oko 448. godine prije Krista ističući: „Duga, uska dolina Egipta dar je Nila“. Inače, Nil je materijalna baza procvata staroegipatske kulture, a o njemu ovisi i skoro sav život modernog Egipta. Istaknimo i činjenicu da vode Nila razvodi oko 19.000 km kanala za navodnjavanje. Nil plavi tlo svoje okoline svake godine od lipnja do rujna, a za vrijeme niskog vodostaja obavlja se navodnjavanje tog prostora. Bogatstvo Egipta i ovisi o poplavama Nila, te poplave upravo i osiguravaju bogate žetve. Zbog tople klime i natapanja ostvaruju se i tri žetve godišnje.

Brojnost stanovništva zemlje veoma se brzo povećava. Tako je npr. 1846. godine Egipat imao 4,5 milijuna stanovnika, 1960. - 26 milijuna, a srpnja 2007. godine čak 80.335.036. Natalitet je veoma visok i iznosi čak 40 promila, ali visok je i mortalitet s 20 promila. Stanovništvo zemlje sve se više homogenizira. Pravi starosjedilački arabijski nomadi skoro su u cijelosti nestali, prelazeći u stalne nastambe. Po vjeroispovijesti ogromnu većinu stanovnika čine muslimanski Felasi, dok znatno manji dio dolazi za kršćanske Kopte.

U odnosu na tok rijeke Nil, Egipat se može podijeliti na: Gornji, Srednji i Donji.

grafskog područja Gornjeg, Srednjeg i Donjeg Egipta i njihovih stanovnika, čiji se život tisućama godina odvijao uz rijeku Nil i ovisno o njoj – toj „rijeci života“. Istovremeno, cilj je bio i upoznavanje dijelova pješčane i kamenite pustinje, kao i doline Nila, te sagledavanje drevne kulture naroda koji je tamo živio, a koja je cvjetala na ovim prostorima.

Svoje putne pribilješke autor ovih redaka je prilagodio čitateljima, te ih sada, nakon nekoliko godina, dijelom dopunjene novim statističkim pokazateljima, i objavljuje. Nastojanje da se što manje zalazi u ciferske pokazatelje samo je dijelom uspjelo. Jer ovo je, ipak, zemlja burne i bogate prošlosti, te broj-

**KULTURNO-POVIJESNE
ZNAMENITOSTI DONJEG EGIPTA**

Kairo – „grad tisuću minareta“. Kairo, glavni grad Egipta, razvio se uz rijeku Nil, južno od vrha njegove ogromne delte, udaljen od najveće sredozemne luke Aleksandrije 210 km, a na drevnom raskrižju karavanskih putova što su povezivali sjevernu Afriku sa susjednim azijskim kopnom. Leži na dodiru pustinje i doline Nila, naspram antičkog Memfisa. Njegovi stariji dijelovi više su vezani za pustinjski kraj s desne strane rijeke, a noviji uz Nil i njegovu lijevu obalu.

Kairo je postao glavnim gradom Egipta tek 1863. godine. Danas je to najveća raskrsnica zračnog, željezničkog, cestovnog i riječnog prometa. Pokraj upravne funkcije, najjači je to gospodar-

ski i kulturni centar zemlje. U njemu su brojni spomenici stare islamske arhitekture: tu je citadela sultana Saladina, stara gradska vrata, na stotine mošeja, brojni nadgrobni spomenici i drugo. Od starih gradskih četvrti navest ćemo: koptsku, arapsku, tursku i mješovitu („levantinsku“), koje ukazuju na većinski sastav njegovih žitelja.

U širem gradskom prostoru Kaira 2008. godine živjelo je čak 17.800.000 stanovnika, što čini približno 45 posto svih žitelja ove zemlje. Po tome Kairo pripada skupini najvećih gradova svijeta.

Posjetiti Kairo i njegovu okolicu te razgledati tamošnje brojne kulturno-povijesne znamenitosti poseban je doživljaj. Svemu ovome treba dodati i činjenicu da je Kairo jedan od najgušće nastanjenih gradova svijeta.

Polje piramida kod Gize. Tridesetak kilometara jugozapadno od Kaira, s lijeve strane Nila, a pokraj sadašnjeg naselja Sakkara, nalazi se stara prijestolnica Egipta Memfis. Sjevernije od njega smješteno je naselje Giza u kome se nalazi najpoznatije polje piramida starog Egipatskog Carstva. Na ovom prostranom području grobova nalaze se i tri veličanstvene i najpoznatije piramide ovog vremena: Keopsova, Kefrenova i Mikerinova. U principu, svaki kompleks piramida sastoji se od četiri dijela koji leže jedan iza drugoga i međusobno su povezani. To su: ulazni hram, strmi ulaz pokriven i prorezima osvjetljen, bram mrtvih ispod piramide i sama piramida kao monumentalni završetak.

Sudionici ovog vrijednog putovanja, pa i autor ovih redaka, bili su u Keopsovoj piramidi, te u cijelosti razgledali njene dijelove. Ovo je najstarija, istovremeno i najveća, veličanstvena piramida. Dužina njenih strana u osnovi iznosi okruglih 230 m, s kutom uspona od 51°52'. Nekada je dostizala visinu od 146,6 m (današnja visina zbog djelovanja erozije iznosi 137,2 m). Ulaz u piramidu okrenut je sjeveru i nalazi se na visini od 15 m (prolaz-hodnik se prvo spušta za 19 m, da bi potom ponovno imao uspon, te vodi u Veliki trem. Isti se penje pod kutom od 26,6 stupnjeva, visok je

8,5 m, dugačak 47 m, te maksimalno širok 2,14 m). Obložen je glačanim kamenom, te predstavlja remek-djelo kamenorezačke vještine. Dalje vodi kratak hodnik do predvorja koje se završava četiri- ma granitnim blokovima. Potom na 42,28 m iznad osnove piramide slijedi kraljeva grobnica duga 5,2 m, a široka 10,43 m. Prostorija je obložena kamenom iz Asuana. Na njenom zapadnom kraju nalazi se faraonov sarkofag od granita.

Iz grobnice vode dva propusta za provjetranje dužine 53, odnosno 71 m, promjera 15X20 cm.

Kefrenova piramida (sina Keopsovog): Dužina boka iznosi 212,25 m, kut uspona 52°20', te visina od 143,5 m. Kod Mikerinove piramide strane su duge 84,4 m, uspon je 51°, a visina 66,4 m.

Sfinga kod Gize. U neposrednoj blizini ovih piramida nalazi se još jedan iznimno vrijedan i zanimljiv povijesni spomenik – čuvena sfinga.

Kameni lik – ogromni lav koji leži, s kraljevskom glavom pokrivenom kapuljačom, isklesan je od jezgre vapnenca. Spomenik je visok oko 20 m, a dugačak 73,5 m. Sfinga se skladno uklapa u ovu sredinu.

Napomena:

U Egipatskom carstvu izdvajaju se sljedeća razdoblja:

- Rano doba (oko 3000. do 2778. godine)
- Staro carstvo (2778. do 2263. godine)
- Srednje carstvo (2050. do 1680. godine)
- Novo carstvo (1580. do 1085. godine)

Navedeni kompleksi piramida pripadaju Starom carstvu, što znači razdoblju između 2778. i 2263. godine prije Krista.

Nastavak slijedi
Matija Đanić

VATIKAN

Brojni hodočasnici dolaze u drevni grad i državu VATIKAN na razne načine, koristeći i razna prijevozna sredstva. U Vatikan se, uz ostalo, može doći i s obližnjeg mora, kako je i pisac ovih redaka to učinio. Do ove najmanje države svijeta došao je brodom Costa Concordia, u prigodi petnaestodnevnog krstarenja Sredozemnim morem, koje je otpočelo 20. siječnja 2009. godine. Brod je pristao u talijansku luku CIVITAVECHIA, odakle se suvremenim električnim vlakom za 40 minuta stiže u Rim i Vatikan.

VATIKANSKI GRAD je najstarija država svijeta, omeđena zidinama i okružena gradom Rimom u Italiji. Površinom od 0,44 km² i sa stanovništvom od oko 8000 stanovnika, u objema kategorijama je najmanja država svijeta. Grad-država je stvoren 1929. godine Lateranskim sporazumom – ugovorom, kao nasljednik nekad moćne i velike Papinske države. Vatikan je izborna monarhija kojoj je na čelu biskup Rima – papa. Vatikan je središte Katoličke crkve i njenog poglavara pape. Papinska katedrala je bazilika sv. Ivana Lateranskog, a nalazi se izvan vatikanskih zidina.

Vatikan je jedna od europskih mikro-država, a smješten je na Vatikanskom brežuljku, u zapadnom dijelu centra Rima, nekoliko stotina metara udaljen od rijeke Tibar. Granica prema Italiji u potpunosti slijedi gradske zidine, koje su izgrađene kako bi zaštitile papu. Granica prestaje pratiti zidine na Trgu sv. Petra, gdje slijedi Berninijeve kolonade. S Trga sv. Petra vodi Via della Concilizione (ulica pomirenja), koja je uređena nakon potpisivanja Lateranskog sporazuma. Na samom istoku Vatikan je otvoren prema Rimu.

Ime Vatikan dolazi od latinskog Mons Vaticanus, što je označavalo Vatikanski brežuljak. No, Vatikan je, osim na Vatikanskom brežuljku, izgrađen i na Vatikanskim poljima, gdje je danas glavnina današnjeg Vatikana.

Vatikan izvan svojih granica posjeduje određene objekte koji imaju eksteritorijalni status. Najpoznatija eksteritorijalna jedinica izvan Vatikana je Castel Gandolfo – papinski ljetnikovac u jugoistočnom predgrađu Rima. Ovakav status ima još oko 20 građevina u Rimu, od kojih su najvažnije bazilika sv. Ivana Lateranskog, sv. Marije Velike, te sv. Pavla izvan zidina. I prije pojave kršćan-

stva prostor današnjeg Vatikana se smatrao svetim i nije bio naseljen.

Vatikan nije tijekom cijele povijesti bio sjedište pape, već su to bile Lateranska palača, Kvirinalska palača, a od 1309. do 1377. godine pape su stolovale u Avignonu u Francuskoj.

Vatikan je glavno sjedište Katoličke crkve i njezinog poglavara – pape, svoje samostalne uprave, sudstva, vanjske politike. Veleposlanici stranih država nisu akreditirani pri Vatikanu, već pri Svetoj stolici. Sva veleposlanstva su smještena u gradu Rimu. Vatikan ima vojsku najmanju i najstariju na svijetu – Švicarsku gardu. Do 2002. službena valuta je bila vatikanska lira, danas je euro, a u skladu s posebnim sporazumom Vatikana i Europske Unije.

Vatikan je grad i država s neprocjenjivim umjetničkim blagom i graditeljskim spomenicima. Obelisk koji danas stoji na Trgu sv. Petra vezan je uz imena rimskih careva Kaligule i Nerona. Građevine poput bazili-

ke sv. Petra i Sikstinska kapela smatraju se jednim od najvećih svjetskih dostignuća na polju kulturne baštine koji uključuju poznate umjetnike poput Botticellija, Raphaela i Michelangela. Kolekcija Vatikanske knjižnice i fundus Vatikanskog muzeja su od 1984. godine i pod zaštitom UNESCO-a.

Za područje Slavonije, Srijema i Bačke, kada se govori o Vatikanskim knjižnicama, važno je napomenuti kako je njihov fundus obogaćen i tzv. Zlatnom papinskom knjigom pod nazivom Sveti Otac Ivan Pavao II. u Đakovačkoj i srijemskoj biskupiji Osijek – Đakovo, 7. lipnja 2003. godine, objavljen povodom 100. apostolskog putovanja izvan Italije i trećeg pastoralnog pohoda Republici Hrvatskoj. S ovom knjigom, između ostalog, pčelarstvo je vjerojatno po prvi put zabilježeno i ušlo u vatikanske arhive, s obzirom da je na poticaj i prijedlog, a u funkciji predsjednika Svjetskog sajma i burze Stipana Pekanovića, autora ovog članka, te 2003. u sklopu VIII. ocjenjivanja kvalitete meda u Republici Hrvatskoj u Osijeku, na Tehnološkom fakultetu, a u organizaciji Hrvatske gospodarske komore i Županijske gospodarske komore Osijek, kao član povjerenstva za ocjenjivanje kvalitete meda, dao prijedlog da se najkvalitetnije ocijenjeni med Republike Hrvatske, za predstojeći posjet Pape, da kao dar Svetom Ocu papi Ivanu Pavlu II. Skupština Udruge pčelara Slavonije i Baranje „Radilica“ Osijek po njegovom je odobrenju u specijalnom pakiranju i bocama Svetom Ocu, putem Đakovačke biskupije u Đakovu, predala dar i to: med od bagrama (Robina pseudoacacia) s područja Livade u Istri, med kadulja (Salvia affinalis), područje Lopar otok Rab, med od kestena (Castanea sativa), područje Virovitice – Slavonija, a po ing. Andriji Grbeši iz Osijeka i Stipanu Pekanoviću iz Sombora.

Gornje činjenice potvrdila je samostalna uprava Vatikana svojim pismom iz Vatikana od 22. prosinca 2003. pod brojem 539.870 na ime Andrije G. Grbeše, predsjednika Udruge pčelara „Radilica“ Osijek, potpisanog od msgr. Gabriela Caccia u funkciji predsjednika za opće poslove Državnog tajništva Vatikana.

„Zlatna knjiga“ omogućila je da se pčelarstvo ovih naših područja „uknjiži“ u vatikanske arhive. Posjetitelji Vatikana spomenutu knjigu mogu kupiti i u Vatikanu, u što sam se i osobno uvjerio, kao i u Biskupskom ordinarijatu Đakovo u Đakovu.

Stipan Pekanović, odvjetnik

Poslije dugog toplog ljeta vratili smo se u školske klupe i počeli marljivo učiti. Jesen nam se prikrala i o tome nam pišu i učenici u svojim sastavcima. Nadamo se da će nam ova školska godina biti uspješna, bar koliko i prethodna, ako ne i uspješnija. Uživajte s nama na dječjoj stranici.

Obilježen početak nove vjeronaučne godine

U crkvi Presvetog Trojstva u Somboru 4. je listopada, na blagdan Sv. Franje obilježen svečani početak nove vjeronaučne godine. To je već postala tradicija u ovoj župi, možemo slobodno reći. I ove godine učenici su donijeli svoje školske torbe pune knjiga i pribora i razveselili svojom nazočnošću sve u crkvi. Župnik Josip Pekanović ih je pozdravio i na svečanoj misi udijelio blagoslov te im poželio mnogo uspjeha i radosti u ovoj školskoj godini, i njima i njihovim roditeljima.

Jesen u mom dvorištu

Ljeto je bilo toliko dugo i lijepo da sam se iznenadila kad je nastupila jesen. S vjetrom nam se tiho i neprijetno prikrala jesen.

Bila sam u dvorištu, a s drveća je odjednom počelo opadati lišće. Latice ruža su također počele lepršati na vjetru. Uskoro je počela i kiša, prvo sitne kapi, a zatim sve krupnije i hladnije. Jedva sam dočekala prestanak kiše, a onda sam osjetila promjenu. Bilo je hladno. Tada mi je

postalo jasno da je ljeto iza nas. Sjetila sam se kako jesen ima i radosnih trenutaka, ona nikad ne dolazi praznih ruku. Pomislila sam na sve one vesele boje i ukusne plodove koje nam daruje.

Volim jesen jer me razveseli raskoši boja i plodova.

Ivana Vilim

Jesen u mom kraju

Poslije dugog i toplog ljeta na vrata nam je zakucala hladna jesen.

Kao i svako godišnje doba, jesen je sa sobom donijela promjene. Priroda se proljepšala. Lišće se presvuklo u svoje zlatne haljine i kostime, spremajući se za svečani ples jeseni. Vjetrovi se igraju opalim lišćem, noseći ga u nove avanture. Ljudi, toplije obučeni, žure, i ponekad i ne primjećuju bogatstvo i radost boja koje nam podari jesen. Košara jeseni je uvijek puna mirisnih i ukusnih plodova. To je ono što jesen čini lijepom. Kišne kapljice plešu po našim kišobranima, a vjetrovi se igraju njima – što nas ponekad ljuti.

Uživajmo u čarima jeseni, jer poslije nje brzo stiže hladna zima, sa svim svojim ljepotama.

Martina Čeljuska

Ponovni uspjeh naših mladih

Nakon iznimno vrijednog uspjeha na državnom prvenstvu u fitnessu i sportskom aerobiku, sestre Firanj, Aneta i Emina, članice Aerobik kluba ABBA iz Sombora, ponovile su uspjeh i na otvorenom prvenstvu Srbije, koje je održano 10. listopada 2009. godine u Novom Sadu.

Naime, Aneta Firanj je u konkurenciji mlađih pionirki (kategorija mini – mini) u disciplini sportska aerobika – individualno žene, osvojila srebrnu medalju, a Emina Firanj je u kategoriji kadetkinja u disciplini fitness – step tim, također osvojila srebrnu mjedalju.

Inače, sestre Firanj su aktivne članice dramske i recitatorske sekcije HKUD-a „Vladimir Nazor“ u Somboru i sudjeluju na brojnim manifestacijama i priredbama koje organizira ovo društvo ili UG „URBANI ŠOKCI“ iz Sombora. Također, obje su već nekoliko godina sudionice na pokrajinskom natjecanju recitatora na hrvatskom jeziku, koje se održava u sklopu „Dana Balinta Vujkova“ u Subotici, i postižu zavidan uspjeh. Objе se sada vrijedno pripremaju za ovo natjecanje. Š-m.

GOJAZNOST ILI PRETILNOST

Dr. Marija Mandić rođena Matarić

Gojaznost je kronična bolest koju karakterizira povećanje masnih depoa odnosno masnih naslaga u organizmu. Radi se o povećanju broja masnih stanica kod djece odnosno o povećanju volumena postojećih masnih stanica što se viđa kod odraslih osoba. Kod gojaznosti postoji povećane telesne mase na račun masnog tkiva s udjelom telesne masti većim od 30% kod žena odnosno 25% kod muškaraca. Tijekom povijesti pojam o gojaznosti se mijenjao, tako je još Hipokrat gojaznost smatrao bolešću i konstatirao da "Gojazni, po pravilu, ranije umiru od mršavih". Tijekom renesanse gojaznost je bila pokazatelj dobrog materijalnog i socijalnog statusa, simbol ljepote, dok se u Vojvodini gojaznost oduvijek smatrala faktorom zaštite od brojnih oboljenja, prije svega tuberkuloze.

U svijetu postoji više od milijarda gojaznih ljudi, a zavisnosti od geografskog područja gojazno je od 10-60% populacije. U Europi je 25% gojaznog odraslog stanovništva, dok Vojvodina ima oko 17% gojaznih i to više u ruralnim predjelima nego u gradovima.

Stepen uhranjenosti, odnosno gojaznosti se izračunava matematičkom formulom $\text{telesna masa (kg) / telesna visina (m)}^2$, i ukoliko je rezultat iznad 30 osoba je gojazna, dok je kod ekstremne gojaznosti rezultat iznad 40.

VRSTE GOJAZNOSTI: Postoje dvije osnovne vrste gojaznosti: TIP I koja počinje u ranom djetinjstvu, osobito u pubertetu i TIP II koja nastaje u odrasloj dobi, uglavnom zbog grešaka u prehrani i zbog tjelesne neaktivnosti. Kod muškaraca se javlja centralni oblik kada je nagomilavanje masnog tkiva u predjelu ramena, grudnog koša i trbuha i tada postoji povećan rizik od bolesti srca i krvnih sudova te od pojave karcinoma. Kod žena se javlja periferni tip gojaznosti s nagomilavanjem masnog tkiva u donjim dijelovima tijela,

karlice i na butinama te nastaju dodatni problemi s hodom, proširene vene na nogama, češće upale pluća i slično.

ZAŠTO SE GOJIMO TJ. DEBLJAMO: Debljamo se kad hranom unosimo više energije nego što možemo potrošiti, kao nismo dovoljno tjelesno aktivni te sav višak unete energije pohranjujemo u obliku masnih naslaga te se debljamo. Od ostalih uzroka gojaznosti najbitniji su nasljedni faktor jer ukoliko je jedan roditelj gojazan biće 50% djece gojazno, a kod oba gojazna roditelja troje od četvero djece jest, ili će biti gojazno. Također mnogi lijekovi utječu na brže debljanje, kao što su kortikosteroidi, vitamini grupe B, antidepresivi, antibepilule i drugi. Gojaznost mogu izazvati i razni poremećaji funkcioniranja žljezda i hormona u organizmu te se ona javlja kod smanjene funkcije štitaste žlezde, povećane funkcije nadbubrežne žlezde, poremećaja funkcije jajnika i testisa.

POSLJEDICE GOJAZNOSTI: Gojazne osobe češće oboljevaju od raznih bolesti nego one koje to nisu, ranije umiru (osobito gojazni muškarci), dolazi do pojave povišenog krvnog tlaka, povećanja masnoća u krvi, šećerne bolesti, srčanog infarkta, šloga, psihičkih, ginekoloških, kožnih i koštanih oboljenja.

LIJEČENJE: Cilj liječenja je produženje života, sprječavanje nastanka drugih oboljenja i povećanje kvalitete života. To se postiže sveobuhvatnim pristupom kojeg se pridržava doživotno, a radi se na sma-

njenju postojeće tjelesne težine, održavanju postignute i sprječavanju novog dobitka tjelesne težine. Terapija je EFIKASNA ukoliko se u kućnim uvjetima postigne gubitak od 5-15% težine za 3-6 mjeseci uz eventualni dobitak od 3% u naredne 2 godine. Ovo svakako pokazuje da dijete i preparati za brzo mršavljenje kakvi se obično reklamiraju i koje osobe često drže nikako nisu zdrave, a mogu čak dovesti i do raznih bolesti kao što su anoreksija i gubitak menstruacije kod tinejdžerki, te raznih metaboličkih poremećaja kod odraslih.

IMPRESSUM

MIROLJUB (izlazi 4 puta godišnje). List Hrvatskog kulturno-umjetničkog društva «Vladimir Nazor», 25000 Sombor, Venac Radomira Putnika 26, tel. 025/38-173: fax: 025/26-019.

Nakladnik: Novinsko-izdavačka ustanova «Hrvatska riječ», Trg cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica

tel/fax: 024/553-355
hrvatskarijec@tippnet.rs
www.hrvatskarijec.rs

Za nakladnika: Ivan Karan
Urednik Nakladničke djelatnosti NIU «Hrvatska riječ»: Milovan Miković

Uredništvo: mr. Matija Danić, glavni i odgovorni urednik lista, Janoš Raduka, zamjenik glavnog urednika, te članovi Zoran Čota, Alojzije Firanj, Antun Kovač, Josip Pekanović, Šima Raić, Pavle Matarić, Monika Vekonj, Klara Šolaja-Karas i Zlatko Gorjanac.

Lektorica: Katarina Vasiljčuk
Tehnički urednik: Thomas Šujić
Prijelom teksta: Jelena Ademi
Urednik fotografije: Zoran V. Šimokov
List je registriran u Ministarstvu za informacije Republike Srbije broj 2583/2.2.1998.

Tisak: «Rotografika» doo Subotica
E-mail: vnazor@sbb.co.yu
Web strana: tippnet.co.yu/media/miroljub

Naklada: 900 primjeraka

Vjenčane slike naših Bunjevaca i Šokaca

ŠIMA KARAS

rođen 1898. g. u Somboru

ROZA FIRANJ

rođena 1903. g. u Somboru

VJENČANI 1923. g.

STIPAN KUSTURIN

rođen 1919. g. u B. Monoštoru

MARIJA ŠTRANGAR

rođena 1924. g. u B. Monoštoru

VJENČANI 1941. g.

RAD

Rad je najvažnija ljudska aktivnost, on čovječanstvo vuče naprijed. O radu su zapisane mnoge misli umnih ljudi. Pročitajmo neke od njih:

- Blago onome tko živi od svojih ruku.
- Dobar radnik nikad nije previše plaćen.
- Čovjek slika sebe svojim djelima.
- Dobro promišljeno upola je učinjeno.
- Svako bogatstvo rezultat je nečijeg rada.
- Gdje je više ruku na tanjuru nego na poslu, tamo vlada bijeda.
- Ništa ne radeći, navikavamo se raditi zlo.
- Rad je jedino sredstvo koje nam omogućuje da uljepšamo svoj život.
- Najljepša stvar na svijetu je rad udružen s ljubavlju.

Alojzije Firanj

ŠALE

Laju dva psa na mjesec.

Na kraju jedan upita:

- Stani, je li uopće tko na mjesecu?
- Naravno! Pa vidiš da je svjetlo stalno upaljeno.

Zašto

Ivica: Što znači engleska riječ why?

Petra: Zašto.

Ivica: Ma, nemam neki razlog, zanima me tek tako.

Šale preuzete iz rujanskog broja Smiba.

VICEVI

- Deder, Lalo, kaži nam neki novi politički vic.
- Ta, mante ljudi moji. Nema više viceva... sve je istina.

- Većina nikada nije u pravu – tvrdi jedan elitist – jer nju uglavnom sačinjavaju mediokriteti i glupaci.

Ali – protivi se demokrat – takvih ima i u manjini.

- Da, ali tu ih je manje.

Razgovor u kavani:

- Polovica političara nije ni za što.
- Da, ali je zato druga polovica sposobna za sve.

U stanci forumskog zasjedanja, novinar koji je upravo stigao pita kolegu:

- O čemu je uvodničar govorio?

- E, to nije rekao.

Žena kaže mužu u samoposluzi:

- Ti ponesi našeg malog, a ja ću jaja. Jer tebi sve lako ispadne iz ruku.

Alojzije Firanj

BEĆARCI

Ide jesen al ne ide meni,
Neće moja dika da se ženi.

Dikin pogled, dikina perso-
na,
Više vridi, neg sto miliona.

Oko moje pogledalo priko,
Moraš znati šta ja mislim
diko.

Dikino mi oko ne da mira,
Priko kola u srce me dira.

Divovanje to je spominjanje,
A udaja za dva dana graja.

KINESKE MUDROSTI

- Što više pričaš da bi se obranio, svijet te više mrzi.
- Plemenit je čovjek miran i velikodušan, prostak je uvijek uzbuđen.
- Budi gospodar nad sobom, malo ćeš počinuti pogrešaka.
- Brži jezik nego dvije noge.
- Ako znamo da smo učinili zlo, a odbijamo to priznati - krivi smo dvostruko.
- Tuđim očima mogu se vidjeti vlastite mane.
- Lakše je pomaknuti planine i rijeke nego izmijeniti vlastitu narav.
- Nametati svoju volju drugima je nasilje, a nametati sebe samog vrhunac je nasilja.
- Ljubaznost vrati ljubaznošću, ali zlo vrati pravdom.
- Duboka rijeka teče mirno, a pametan čovjek govori tiho.
- Ljudi s karakterom su raznoliki, oni bez karaktera su svi jednaki.
- Ako dugo žive skupa, životinje se zavole. Ljudi se zamrze.
- Milosrdan čovjek ne postaje bogat, bogat čovjek ne postaje milosrdan.
- Ako čovjeku date ribu - nahranit ćete ga za jedan dan, ako ga naučite loviti ribu - nahranit ćete ga za cijeli život.
- U ledeno doba svi su ljudi bili dobri. Tada je došlo otapanje i mnogi od njih su se pokvarili.

Antun Kovač

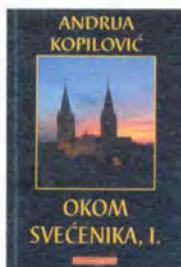
Rasprodano

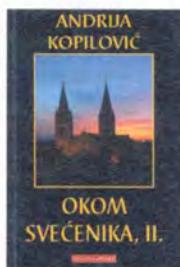
400 dinara

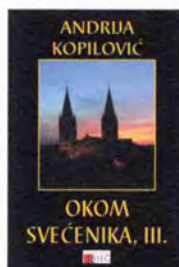
400 dinara

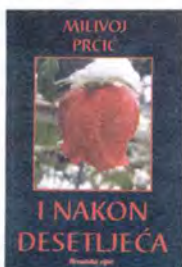
400 dinara

400 dinara

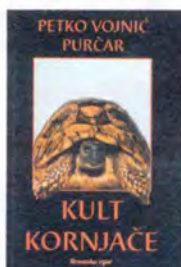
400 dinara

200 dinara

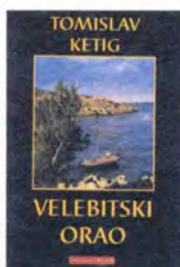
300 dinara

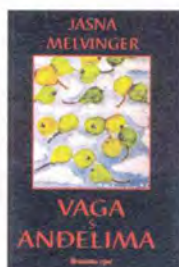
200 dinara

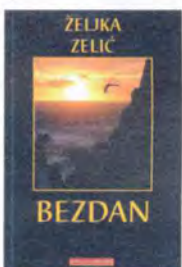
300 dinara

300 dinara

200 dinara

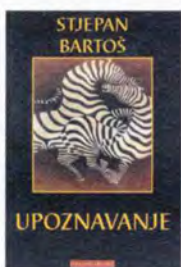
300 dinara

300 dinara

300 dinara

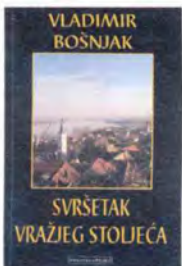
300 dinara

500 dinara

300 dinara

300 dinara

400 dinara

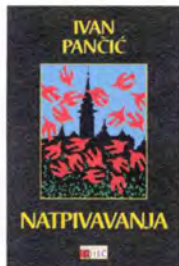
400 dinara

400 dinara

300 dinara

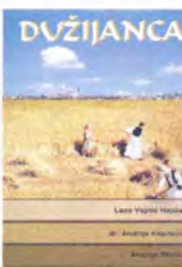
300 dinara

400 dinara

400 dinara

2500 dinara

500 dinara

Naručite knjigu!

Dostava preporučenom poštom, plaćanje poštaru po primitku.

Ime i prezime: _____
 Ulica i broj: _____
 Poštanski broj, mjesto i država: _____
 Telefon i e-mail: _____

Ovim neopozivo naručujem:

1. _____, komada _____
 2. _____, komada _____
 3. _____, komada _____
 4. _____, komada _____
 5. _____, komada _____
 6. Komplet knjiga s popustom 20% UKUPNO: 9.120,00

Vlastoručni potpis: _____

HRVATSKA RIJEČ

INFORMACIONO POKRETNOSTI SREBNI
 IZLAZIŠTA IMA 80.000
 (BROJANJE 2011.)

DUŽIONICA

FOLKLOR

KOLONIA »COLORIT«

